

Podblegaške novice

letnik 23, številka 4
maj 2019

GLASILO OBČINE
GORENJA VAS
- POLJANE

Vrtci: ponovno več vlog kot prostih mest

19. strokovni posvet Društva učiteljev podružničnih šol na Sovodnju

Odprli občinski pohodni in kolesarski krog

Iz županovega dnevnika

• 30. 3. – Na prireditvi 'Zmoremo že 25 let' ob praznovanju Športnega društva Marmor Hotavlj. Čestitke za dosežene organizacijske uspehe in usmerjene aktivnosti v zdrav način življenja.

• 2. 4. – Na sestanku Sveta KS Sovodenj, kjer sem po sestanku na pristojni direkciji predstavil še drugo možnost poteka ceste skozi Sovodenj s premikom struge potoka in ceste južno od obstoječe, ki je sedaj v obravnavi.

• 3. 4. – Na seji Sveta Gorenjskih lekarn, kjer sem se posebej zahvalil za polmilijonsko investicijo v Gorenji vasi, ki je bila zaključena pretekli mesec.

• 7. 4. – Na ogledni turi traila KBK iz Kopačnice na Blegoš in nazaj. Dobra družba mi vedno veliko pomeni ...

• 12. 4. – Na 19. strokovnem srečanju podružničnih šol Slovenije na Sovodnju. Pomena podružnic se zavedamo predvsem na podeželju. Vse pohvale za organizacijo dogodka.

• 16. 4. – Na obisku pri županu Občine Bohinj. Dogovorila sva se za sodelovanje na turističnem in zgodovinskem področju.

• 24. 4. – Sprejel sem Rebeko Oblak iz Gorenje vasi, ki je na zimskem olimpijskem festivalu za mlade v Sarajevu, na katerem tekmujejo mladi med 15 in 18 let, osvojila srebrno odličje v veleslalomu. Čestitke!

• 30. 4. – Na ogledu poškodovane ceste skozi Javorjev Dol s predstavniki Direkcije RS za infrastrukturo. Obstaja možnost sofinanciranja obnove ceste, glede na to, da je to obvozna cesta ob obnovah in zaporah v soseščini.

Vsebina

S 4. redne seje občinskega sveta	str. 3
Zaključni račun proračuna za leto 2018.....	str. 4
Podpisana pogodba za energetska sanacijo Podružnične šole Sovodenj.....	str. 4
25 let Občine Gorenja vas - Poljane: gospodarstvo.....	str. 6 in 7
Vpis v vrtec.....	str. 8
Javni razpis: sofinanciranje izgradnje MKČN	str. 9
19. strokovni posvet Društva učiteljev podružničnih šol Slovenije gostili na Sovodnju.....	str. 10
Enoletno izobraževanje za poklic bolničar-negovalec v Gorenji vasi.....	str. 10
Zgodovinski večer s prof. ddr. Igorjem Grdino v Poljanah.....	str. 13
Odprtje občinskega kolesarskega kroga.....	str. 14
Zdravje v Občini Gorenja vas - Poljane v letu 2019	str. 16
Recimo »ne« digitalni demenci, raziskovalna naloga Neže Kržišnik	str. 19
Občinsko prvenstvo v šahu gostili na Hotavljah.....	str. 19
Iz PŠ Sovodenj: »Osovnk za pas, spet bo košna na vas«	str. 20
Iz zakladnice rodnega Malna.....	str. 22
Odprtje občinskega pohodnega kroga	str. 23
43. pohod na Blegoš v deževnem in hladnem vremenu.....	str. 25
Obetavna mlada smučarka Manca Dolinar.....	str. 26
Floorball v Poljanah: sezona prelomnic	str. 27
Koledar dogodkov za april in maj	str. 27

Naslednja številka: 21. junija 2019

Vaše prispevke za naslednjo številko Podblegaških novic pošljite do 7. junija 2019 po elektronski pošti podblegaske.novice@gmail.com ali na naslov: Uredništvo Podblegaških novic, Poljanska cesta 87, 4224 Gorenja vas. Na ista naslova lahko pošiljate tudi informacije o prireditvah, ki jih organizirate. Prispevkov, ki jih bomo prejeli po tem datumu, ne bo mogoče objaviti!

Stik z županom

Župan je dosegljiv za vaša vprašanja, predloge in mnenja vsak torek in sredo. Če se boste želeli pri njem oglasiti osebno na občini, se prej najavite pri tajnici na telefonsko številko 04/51-83-100 in povejte, približno koliko časa boste potrebovali, da boste dobili termin in vam ne bo treba čakati. Lahko se zgodi, da zaradi dopusta ali neodločljivih obveznosti kljub napovedanim uradnim uram ne bo dosegljiv, za kar se že vnaprej opravičuje in prosi za razumevanje. M. B.

Kdaj in kako do župana?

vsak torek 15 ^h – 17 ^h	po tel.: 051/384-433
vsako sredo 14 ^h – 17 ^h	na sedežu občine

Izzivi (poljanskega) gospodarstva

Letos mineva 25 let od ustanovitve Občine Gorenja vas - Poljane. Obletnico obeležujemo tudi v Podblegaških novicah – v vsaki številki z drugo temo oziroma prispevkom. Februarja smo pripravili pogovor z Elizabeto Rakovec, direktorico občinske uprave, ki na četrto stoletja delovanja občine gleda izjemno pozitivno, tudi zato, ker smo ena redkih gorenjskih občin s stalno rastojo prebivalstva: ob ustanovitvi s 6.700 občani, danes z več kot 7.600. Na ta izziv, priznava, smo znali izjemno hitro odgovoriti z vzpostavitev primerne infrastrukture. Vse to se odraža tudi v tem, da ima vse več občanov delovno mesto – doma. Ker imamo za razvoj industrije omejene možnosti, so toliko aktivnejša mala podjetja, registriranih jih je namreč več kot 600, imamo tudi najnižjo stopnjo brezposelnosti. Spodbudno je, da se je število samozaposlenih v zadnjih 14 letih več kot podvojilo: s 133 v letu 2005 na 295 v letošnjem letu, o čemer pišemo v tokratnem prispevku, ki je namenjen gospodarstvu. V njem Branko Selak, direktor Marmorja Hotavlje, ugotavlja, da so se v dolini v tem času zgodili »veliki miselni in dejanski premiki«.

Občani s(m)o torej podjetni ... Pa bomo znali ujeti in izkoristiti še enega od svetovnih trendov, najhitreje rastočo gospodarsko panogo

in (po mnenju mnogih) ključno gonilo socialno-ekonomskega napredka države – turizem? Ta predstavlja 10 % svetovnega BDP, 6 % svetovnega izvoza ter eno od enajstih delovnih mest. Število turistov na svetovni in evropski ter slovenski ravni vsako leto raste. Lani je npr. v Slovenijo prišlo 5,9 milijona gostov, ki so ustvarili skoraj 15,7 milijona nočitev ter 2,7 milijarde evrov prometa.

Slovenska turistična organizacija v obdobju 2018–2020 trži predvsem kulturni turizem s ciljem, da bo leta 2020 Slovenija prepoznavna kot destinacija kulturnega turizma za goste, ki prihajajo s primarnim in sekundarnim motivom kulture.

Pa nacionalnim smernicam sledimo tudi v lokalnem okolju? Elizabeta Rakovec je mnenja, da smo dobro pripravljeni: »Obnavljamo objekte in razvijamo produkte, ki bi turiste pri nas zadržali dlje. Tudi v turizmu kot donosni panogi prihodnosti namreč vidimo priložnost za nova delovna mesta v domači občini.«

Korak bliže temu je bila ustanovitev Zavoda za kulturo in turizem Poljanska dolina, ki je v zadnjih mesecih pripravil vse potrebno za to, da je v dvorcu Visoko, ki je od leta 2017 kulturni spomenik državnega pomena, oživel še en prostor: Kavarna Visoko.

Delovni čas Kavarne Visoko je od ponedeljka do četrta med 9. in 20. uro, petek in sobota od 9. do 22. ure ter nedelja in prazniki od 9. do 19. ure. Kavarna je sicer odprta že od 17. maja, slovesnost ob uradnem odprtju pa bo 31. maja ob 11. uri.

Poleg ogleda razstav in vonja po preteklosti obiskovalec svoj postanek zdaj lahko nadgradi npr. s 'Presečnikovo Meto' ali 'Kosmovim Janezom' ..., torticami, ki doživetje Tavčarjevih del naredijo še bolj zapomnljivo. Po besedah Lucije Kavčič, direktorice zavoda, razvijajo še druge sladke dobrate na temo Visoške kronike (katere 100-letnico obeležujemo letos), vse s poudarkom na lokalnih dobaviteljih.

In najbrž že v luči Slovenije kot Evropske gastronomske regije 2021, ko bo v ospredju lokalno, pristno, okusno, domače.

Smo Poljanci dovolj pripravljeni, dovolj podučeni, dovolj pogumni, da si odrežemo svoj kos pogače? Nov izziv v času, ko postaja vedno bolj pomembno to, kaj doživimo, in ne, kaj imamo – ne le za prihodnje tri, ampak za naslednjih 25 let ...

Damjana Peternej

4. redna seja občinskega sveta

Potrdili zaključni račun

Občinski svetniki so na aprilski seji sprejeli zaključni račun občine in Akt o ustanovitvi Sveta RCERO Ljubljana, na javno obravnavo pospremili tri odloke, potrdili spremembo cen oskrbe s pitno vodo in cen odvajanja in čiščenja komunalne in padavinske odpadne vode ter podali pozitivno mnenje k imenovanju ravnatelja OŠ Ivana Tavčarja.

Dnevni red seje občinskega sveta je tokrat obsegal devet točk. Vprašanja svetnikov so se med drugim nanašala na trenutno stanje priprave novega občinskega prostorskega načrta – ta bo šel predvidoma v javno razgrnitev junija –, na zbiranje služnostnih pogodb po Hotovljji, kjer se Komunala Škofja Loka pripravlja na obnovo vodovoda, in na objavo javnega razpisa za oddajo koncesije za zobozdravniško dejavnost, ki se bo sprostila po upokojitvi zobozdravnice Olge Mijatović. Med glavnimi temami seje sta bila sprejetje zaključnega računa občine (več o tem na strani 4) in sprejetje Letnega programa športa, na podlagi katerega lahko občina izvede sofinanciranje programov športa v občini. Osnutek so predhodno dali tudi v pregled klubom in društvom, prejete predloge in pobude dveh klubov pa so delno upoštevali in vključili v letni program športa.

V pripravi

nov odlok o ravnanju z odpadki

Kar nekaj razprave je bilo pri obravnavi odloka o ravnanju s komunalnimi odpadki in

drugimi vrstami odpadkov v Občini Gorenja vas - Poljane, ki na novo določa velikosti zabojnikov, vrste odpadkov, ki sodijo v posamezni zabojnik, opredeljuje obveznosti organizatorjev prireditev, v njem sta določeni vrsta in obseg javne službe in zbirnega centra, določa pa tudi vire financiranja javne službe in cene storitev. Obstoječi odlok je bil v veljavi od leta 2002, zato je bila po mnenju Kristine Knific njegova sprememba že potrebna. V občini se zdaj zbere 40 litrov mešane embalaže na osebo mesečno, medtem ko so zabojniki, ki jih imajo gospodinjstva, predvideni le za 20 litrov mešane embalaže na osebo mesečno. Posledično na ekoloških otokih nastaja nered zaradi kupov embalaže, dodatni odvozi povzročajo dodatne stroške, ki jih vsi občani plačujemo v okviru javne službe. Izpostavila je tudi primere, ko nekateri občani celo kurijo embalažo na odprtem ali v pečeh, kar je okoljsko nesprejemljivo. Opozorila je še na dejstvo, da je v zeleni kanti za komunalne odpadke z doslednim ločevanjem odpadkov resda manj odpadkov, vendar je v strošek všteti tudi odvoz kosovnih odpadkov iz Zbirnega

centra Todraž, kjer pa se količina zbranih odpadkov iz leta v leto povečuje. Zato z odlokom spreminjajo potrebno velikost zabojnika za zbiranje odpadne mešane embalaže na 30 litrov razpoložljive prostornine na osebo mesečno, kar bo v veliki večini gospodinjstev pomenilo postavitev 240-litrskega zabojnika z rumenim pokrovom namesto dosedanjega 120-litrskega. Izvedena je bila enomesečna javna obravnava, v okviru katere so si zainteresirani lahko ogledali osnutek odloka na spletni strani občine in podali pripombe in komentarje.

Prav tako je potekala enomesečna javna obravnava osnutkov odlokov o javni gasilski službi in varstvu pred naravnimi nesrečami. Tako bodo urejene osnove, na podlagi katerih se bo zagotavljalo delovanje in financiranje gasilske službe. Letos so si na občini zadali tudi, da celovito uredijo področje civilne zaščite in gasilstva tako, da se sočasno ažurirajo tudi ocene ogroženosti in načrti zaščite in reševanja.

Občinski svetniki so obravnavali in sprejeli tudi elaborat o spremembah cen oskrbe s pitno vodo in odvajanja in čiščenja komunalnih odpadnih voda, kar je podrobneje predstavljeno na strani 5. Podali pa so tudi pozitivno mnenje k imenovanju dosedanjega ravnatelja Izidorja Selaka kot edinega kandidata za ponovni mandat ravnatelja OŠ Ivana Tavčarja.

Tina Dolenc

Učinkovito realizirali skoraj vsa razpoložljiva investicijska sredstva

Zaključni račun izkazuje, da smo v letu 2018 prihodke (brez prejetih vračil danih posojil RAS ter zadolževanja) realizirali v višini 9,5 milijona evrov, kar je 95-odstotno glede na veljavni proračun leta 2018. Odhodke pa smo realizirali v višini 11,4 milijona evrov, kar predstavlja 93,5-odstotno realizacijo veljavnega proračuna 2018.

Razliko med odhodki in prihodki smo pokrili s kreditom za športno dvorano Gorenja vas in stanjem sredstev na računu iz predhodnega leta ter prejetim vračilom danega posojila iz naslova Kreditne sheme RAS.

Z varčevalno naravnanimi proračuni predhodnih let, katerih cilj je bil zagotoviti sredstva za gradnjo športne dvorane v Gorenji vasi, smo v letu 2018 učinkovito realizirali skoraj vsa razpoložljiva investicijska sredstva. Realizacija načrta razvojnih programov je bila v delu, ki se nanaša na leto 2018, 93-odstotna glede na veljavni plan, po katerem je bilo za investicije namenjenih dobrih 4,3 milijona evrov.

Prihodki

Prihodki so bili realizirani 95-odstotno oziroma v višini 9.488.381,81 evra. V primerjavi z letom 2017 so se zvišali za devet odstotkov. Davčnih prihodkov (dohodnina, davki na premoženje, okoljske dajatve ...) je bilo realiziranih za 6,6 milijona evrov, nedavčnih (najemnine, globe, vodarina, smetarina, kanalščina, komunalni prispevki, renta RŽV ...) za 1,8 milijona evrov, kapitalskih (prodaje občinskih stanovanj ter prodaje in menjave zemljišč) za 638 tisoč evrov ter transfernih prihodkov za 464 tisoč evrov. V okviru transfernih prihodkov smo prejeli sredstva od države in EU za sofinanciranje investicij v višini 375 tisoč evrov (za projektno dokumentacijo energetske

sanacije šole na Sovodnju, za gradnjo telovadnice v Gorenji vasi ter za sanacijo ceste v Hotovljah) ter druga sredstva iz državnega proračuna za tekočo porabo (za sofinanciranje delovanja medobčinskega inšpektorata, družinskega pomočnika, vzdrževanja gozdnih cest ...).

Odhodki

Odhodki, vključno z odhodki krajevnih skupnosti (brez odplačil dolga in danih posojil kreditni shemi RAS), so v letu 2018 znašali 11.458.766,15 evra oziroma 93,5 odstotka od načrtovanih, od tega je bilo za investicijske odhodke in transfere porabljenih 5,1 milijona evrov oziroma 45 odstotkov proračuna, za tekoče odhodke in transfere pa 5,9 milijona evrov oziroma 52 odstotkov celotnega proračuna. Trije odstotki proračuna so bili porabljeni za povečanje kapitalskih deležev (v STC Stari vrh in BSC Kranj) ter za odplačilo dolga. V letu 2018 so se odhodki v primerjavi z letom 2017 zvišali za 31,5 odstotka.

Investicijski odhodki

V okviru investicij se je v letu 2018 največ sredstev porabilo na postavkah za izgradnjo športne dvorane v Gorenji vasi (3,1 milijona evrov). Pri investicijah v cestno infrastrukturo po občini so odhodki znašali 1,02 milijona evrov, od tega je bilo 115 tisoč evrov porabljenih za ureditev pločnikov in javne razsvetljave na regionalni cesti

skozi Dobravo, 105 tisoč za prometno ureditev in avtobusno postajo na Sovodnju, 85 tisoč za sanacijo ceste v Hotovljah, 48 tisoč za prometno ureditev pri šoli in Poljanah, 33 tisoč za načrte in projektno dokumentacijo ureditve krožišča v Poljanah, preostala sredstva pa za sanacije, obnove in preplastitve cest po občini. Za obnovo ter odkupe in menjave zemljišč pri Dvorcu Visoko pa je bilo v letu 2018 porabljenih 232 tisoč evrov.

Tekoči odhodki

Med tekočimi odhodki še vedno največji delež zajemajo odhodki in transferi za predšolsko (vrtci) in osnovnošolsko vzgojo ter za prevoz otrok v šolo – znašali so približno 1,9 milijona evrov, tekoči odhodki in transferi za socialo, zdravstvo, šport, kulturo pa 0,9 milijona evrov. Stroški tekočega vzdrževanja cest in zimske službe so znašali približno 1,2 milijona evrov, tekoči odhodki gospodarskih javnih služb (zbiranje in ravnanje z odpadki, ravnanje s pitno in odpadno vodo ter za dejavnost pokopališč) pa 0,9 milijona evrov.

Zadolževanje občine

Dolg smo v lanskem letu odplačali v višini 133 tisoč evrov – gre za odplačilo glavnice za dva obstoječa kredita, ki sta bila najeta v letu 2014, in sicer za kanalizacijo in vodooskrbo v porečju Sore ter za energetske obnove in rekonstrukcijo Sokolskega doma. V decembru 2018 smo najeli nov kredit v višini enega milijona evrov, in sicer za izgradnjo športne dvorane v Gorenji vasi. Dolg je tako 31. decembra 2018 znašal 1.696.611,87 evra oziroma 220 evrov na občana, kar našo občino še vedno uvršča med manj zadolžene občine v državi.

Jana Peternel

Podpisana pogodba za energetske sanacije Podružnične šole Sovodenj

Župan Občine Gorenja vas - Poljane Milan Čadež in Igor Božič, direktor podjetja SGP Zidgrad iz Idrije, sta 16. maja podpisala gradbeno pogodbo za energetske sanacije Podružnične šole Sovodenj v vrednosti 585.586,70 evra brez DDV.

Investicija obsega energetske sanacije objekta, ki vključuje prenovu fasade in oken ter strešne kritine in menjavo energenta, saj bo namesto peči na kurilno olje vgrajena sodobna toplotna črpalka zrak-voda. V okviru prenove objekta bo izvedena tudi sanacija strojnih in elektroinštalacij, kuhinje in vseh sanitarij – objekt je bil namreč grajen v letu 1938, zato je poleg energetske sanacije potrebno izvesti tudi investicijsko vzdrževalna dela.

Občina je za izvedbo energetske sanacije pridobila tudi nepovratna sredstva Ministrstva za infrastrukturo RS v višini 156.966,90 evra, kar predstavlja 40 % upravičenih stroškov investicije, ki v delu energetske obnove skupno znašajo 392.417,35 evra. Obnovitvena dela se bodo začela izvajati ob zaključku šolskega leta 2018/2019 in bodo v celoti izvedena do sredine prihodnjega leta.

O. U.

Župan Milan Čadež (levo) in direktor SGP Zidgrad Igor Božič sta 16. maja podpisala pogodbo za energetske sanacije Podružnične šole Sovodenj.

Foto: Občina Gorenja vas - Poljane

Obračun komunalnih storitev – pojasnila k cenam in šifram na računu

Oblikovanje cen obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja (GJSVO) je določeno z Uredbo o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja (Uradni list RS, št. 87/12, 109/12 in 76/17, v nadaljevanju Uredba), ki velja za celotno območje RS. Obvezni obseg posamezne GJSVO in vse povezano z izvajanjem GJSVO določajo dotični državni predpisi in občinski odloki.

Izvajalec javne službe (režijski obrat – notranja organizacijska enota občinske uprave Občine Gorenja vas - Poljane) mora po Uredbi pripraviti elaborat, v katerem izračuna obračunske cene za preteklo leto (cene, izračunane na osnovi dejanskih stroškov) in predračunske za prihodnje oz. tekoče leto (ocenjeni stroški). Razlika med prihodki in stroški preteklega (obračunskega) leta se upošteva pri oblikovanju predračunskih cen. Pri tem tudi velja, da skupne stroške posamezne GJSVO znižujejo prihodki posebnih storitev in drugi prihodki (npr. prihodki od prodaje sekundarnih surovin). Za potrditev cen in določitev morebitnih subvencij (po Uredbi so dopustne le za uporabnike, ki so gospodinjstva ali uporabniki iz nepridobitne dejavnosti) je pristojen občinski svet. Izjema pri tem je, da cene storitev obdelave in odlaganja komunalnih odpadkov oblikuje JP VOKA SNAGA, d. o. o. (izvajalec navedenih GJS), za potrditev cen pa je pristojen Svet RCERO Ljubljana.

Zaračunane cene na položnici so enake potrjeni predračunski ceni, znižani za morebitno subvencijo.

Uredba določa, da so cene vseh GJSVO sestavljene iz cene infrastrukture (omrežnina) in cene storitve, kar je vzrok za relativno veliko število postavk na računu. Pri GJS odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode se mora obračunati še okolsko dajatev za onesnaževanje okolja zaradi odvajanja odpadnih voda.

Kaj določeni zneski na položnici vključujejo?

Cene infrastrukture (omrežnin) vključujejo stroške amortizacije in najemnin za javno infrastrukturo, zavarovanj, odškodnin ipd. Pri oskrbi s pitno vodo so v omrežnino vključeni tudi stroški menjave vodomero. Cena omrežnine je odvisna od velikosti priključka, ki je pri GJS oskrbe s pitno vodo ter odvajanja in čiščenja komunalnih odpadnih voda oblikovana po nazivnem premeru vodovoda (DN), pri GJS ravnanja s komunalnimi odpadki pa je oblikovana cena preračunana na prostornino zabojnika oz. tipizirane vreče za ostanek komunalnih odpadkov.

Cene storitev zajemajo neposredne stroške materiala in storitev ter stroške dela, ki predstavljajo glavnino stroškov, kot tudi posredne proizvodne stroške, nabavno-prodajne stroške, splošne stroške uprave, neposredne stroške prodaje in druge poslovne odhodke, ki so predmet dotične GJSVO. Pri oskrbi s pitno vodo so vključeni tudi stroški vodnih povračil, ki so prihodek države.

Cene storitev pri GJS oskrbe s pitno vodo ter odvajanja in čiščenja komunalnih odpadnih voda: v to GJS sodita tudi praznjenje greznic in

malih komunalnih čistilnih naprav ter čiščenje gošč za območja oz. stavbe, ki niso priključene na javno kanalizacijo se obračunavajo po porabi vode (za stavbe, priključene na javni vodovod) oz. po številu oseb, ki imajo prebivališče v objektu (zasebni vodovodi).

Cene storitev zbiranja, obdelave in odlaganja komunalnih odpadkov se obračunajo po prostornini zabojnika/tipizirane vreče za zbiranje ostanka komunalnih odpadkov in številu mesečnih zbiranj po urniku. Izjema pri tem so enočlanska in dvočlanska gospodinjstva, ki se jim pri oddaji odpadkov v 120-litrskem zabojniku dejansko obračuna le 60 litrov (za enočlansko gospodinj-

stvo; na računu se upošteva količina 0,5) oz. 90 litrov (dvočlansko gospodinjstvo; na računu se upošteva količina 0,75). Frekvenca pod postavko storitve na računu označuje število mesečnih praznjenj zabojnikov za individualno zbiranje. Na območjih z zbiranjem enkrat mesečno je ta 1, na območjih z zbiranjem ostanka komunalnih odpadkov enkrat mesečno (t. i. zelen zabojnik/vreča) in zbiranjem embalaže dvakrat mesečno pa ta znaša 1,5. V primeru razlik med prostornino zabojnikov za zbiranje ostanka komunalnih odpadkov in embalaže se ta upošteva v količini (npr. pri 120-litrskem zabojniku za ostanek komunalnih odpadkov in 240-litrskem zabojniku za embalažo je obračun vezan na ceno za 120-litrski zabojnik in pri njem se upošteva količnik 1,5).

Več informacij je na voljo na spletni strani Občine Gorenja vas - Poljane ali v času uradnih ur na telefonskih številkah 04/51-83-108 ali 04/51-83-122.

Kristina Knific

Javna služba	Šifre storitev omrežnin	Šifre storitev
Oskrba s pitno vodo	511, 5116	521
Odvajanje komunalnih odpadnih voda	520, 5201, 5202, 5206, 5207, 5208	521, 5211
Čiščenje komunalnih odpadnih voda	528, 5281, 5282, 5286, 5287, 5288	529, 5291
Praznjenje greznic in malih komunalnih čistilnih naprav (MKČN) ter čiščenje gošč	508	509, 510
Zbiranje komunalnih odpadkov	611, 613, 615, 617, 621, 623, 625, 627, 629, 633, 635,	612, 614, 616, 618, 620, 622, 624, 626, 628, 630, 634, 636
Obdelava komunalnih odpadkov pred odlaganjem	6491, 6501, 6521, 6531, 6541, 6551, 6561, 6571, 6601, 6611	649, 650, 651, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 6511, 661
Odlaganje komunalnih odpadkov	670, 672, 674, 676, 678, 680, 682, 684, 686, 692, 694,	671, 673, 675, 677, 679, 681, 683, 685, 687, 688, 689, 693, 695
Zbiranje bioloških odpadkov	/	711, 712, 715, 713, 714, 716, 7132
Obdelava bioloških odpadkov	7121, 7131, 7141, 7151, 7161	7111, 7112, 7122, 7132, 7142, 7152, 7162
Ostalo:	Šifra	
Okolsko dajatev za onesnaževanje okolja zaradi odvajanja komunalnih odpadnih voda	020, 021, 022, 023, 024, 025, 026	
Grobarina	401, 402, 403, 404, 405, 406	
Vodno povračilo (zasebni vodovodi)	040, 041, 042, 043	

S prvim majem nižje cene omrežnin za odvajanje in čiščenje komunalnih odpadnih voda za pridobitno dejavnost

Občinski svet Občine Gorenja vas - Poljane je na aprilski seji potrdil obračunske cene storitev odvajanja in čiščenja komunalnih odpadnih voda ter oskrbe s pitno vodo za leto 2018 in predračunske cene za leto 2019. Ob tem je potrdil tudi subvencijo, ki ohranja cene omrežnin za gospodinjstva in nepridobitno dejavnost nespremenjene, medtem ko se cene omrežnin za pridobitno dejavnost skladno z državno metodologijo za oblikovanje cen ne subvencionirajo.

Cene storitev ostajajo enake: oskrba s pitno vodo

0,6069 evra/m³, čiščenje kom. odpadnih voda 0,5959 evra/m³ in odvajanje kom. odpadnih voda 0,1945 evra/m³ (cene ne vključujejo 9,5 odstotka DDV).

Cene omrežnin za odvajanje in čiščenje komunalnih odpadnih voda so za 28,7 odstotka nižje, za oskrbo s pitno vodo pa za 1,6 odstotka višje. Sprememba se bo poznala le na položnicah za pridobitno dejavnost, za nepridobitno dejavnost in gospodinjstva pa ob potrjeni subvenciji občine ostajajo nespremenjene.

Kristina Knific

Zgodili so se miselni in dejanski premiki

Sklop člankov ob 25-letnici občine nadaljujemo s pregledom gospodarstva. Kot kažejo podatki statističnega urada, se je povprečna bruto plača zaposlenih v naši občini v 20 letih povečala z 640 na 1.670 evrov (november). Zanimivo naključje je, da sta številki enaki, če govorimo o številu zaposlenih v podjetjih, delujočih v občini.

Žal dosti več podatkov, vezanih na podjetja in trg dela, ki se nanašajo na časovno obdobje vsaj 20 let, v javno dostopnih evidencah statističnega urada ni. Izvemo lahko le še, da je leta 1999 v občini delovalo 224 podjetij, ki so skupaj ustvarila približno 26,5 milijona evrov prihodkov od prodaje, predlani pa jih je bilo trikrat več, torej 671, ustvarila so 120,9 milijona evrov prihodkov. Štiri med njimi so zaposlovala več kot 50 delavcev, kar 526 pa jih je imelo največ enega zaposlenega.

Od leta 2005 se je najbolj povečalo prav število samozaposlenih v občini, in sicer s 133 na 273 v letu 2017. Kot kaže graf, se je v tem obdobju zelo spreminjalo število kmetov, se pa od leta 2017 to vrtilo okrog 130.

Stopnja delovne aktivnosti, torej odstotek za delo sposobnih prebivalcev, ki so zaposleni, samozaposleni ali kmetje, se je od leta 2002 do leta 2017 povečal s 60 na 68 odstotkov, razlika med moškimi in ženskami pa je velika. V letu 2017 je denimo delalo 73 odstotkov vseh moških in 63 odstotkov žensk – ženske torej pogosteje ostajajo doma.

Zanimiva razmerja pri plačah

Zanimivi so podatki o bruto plačah. Statistike za leto 1998 pokažejo, da so k povprečju 640 evrov (preračunano iz prejšnjih valut) prispevali predvsem zaposleni v izobraževanju,

kjer so v povprečju zaslužili 704 evre, kar je devet odstotkov več od povprečja v občini. Še najbolj so se zneskom približali zaposleni v prometu in skladiščenju in tudi v predelovalnih dejavnostih, kjer so zaposleni prejeli dobrih 600 evrov bruto na mesec. Izrazito navzdol pa so odstopale plače zaposlenih v trgovini in vzdrževanju vozil, ki so zaslužili četrtno manj od povprečja ostalih občanov (470 evrov). V teh štirih panogah je bilo v tistem obdobju toliko zaposlenih, da jih je statistični urad zaznal.

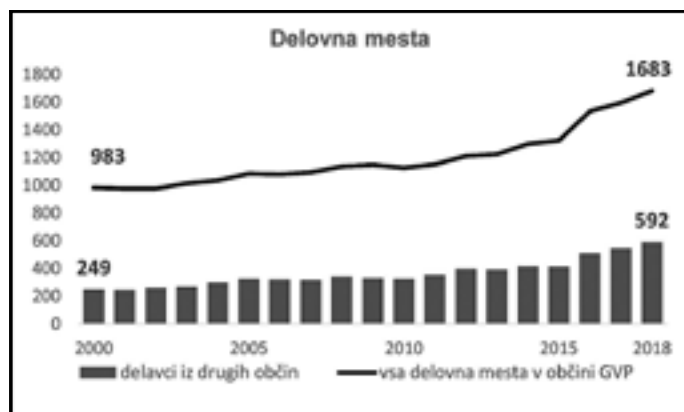
Leta 1999 je v občini delovalo 224 podjetij, ki so skupaj ustvarila približno 26,5 milijona evrov prihodkov od prodaje, predlani pa jih je bilo trikrat več, torej 671. Ustvarila so 120,9 milijona evrov prihodkov.

V letu 2005 se prvič pojavijo podatki za zaposlene v gradbeništvu, njihovi zaslužki pa so bili v povprečju 1.310 evrov (to je 80 evrov manj kot lani), učitelji so takrat prejeli 1.377 evrov, povprečna plača občana je znašala 1.092 evrov. Do leta 2008 je narasla na povprečnih 1.339 evrov, so se pa takrat prvič pojavili tudi podatki za gostince, ki so zaslužili samo 859 ev-

rov bruto – gradbeniki takrat 1.227, zaposleni v izobraževanju pa 15 evrov manj. To so bile potem do leta 2017 najvišje zabeležene plače občanov. Takrat so jih presegli zaposleni v predelovalnih dejavnostih z okroglimi 2.000 evri bruto, ki so naslednje leto padle na 1.760 evrov. Še vedno pa velja, da so občani, ki delajo v tej panogi, drugi najbolj in tudi nadpovprečno plačani v občini, in to za tistimi, ki delajo v informacijsko-komunikacijskih dejavnostih (2.301 evro bruto). Ta panoga je na seznamu tri leta, v tem času so se povprečni zaslužki delavcev v njej povečali za več kot 1.000 evrov, skoraj toliko, kot ob koncu meseca prejema zaposleni v gostinstvu, ki so najslabše plačani delavci v občini.

Nekoč kolone iz doline, danes gneča proti njej

Na vprašanje, kaj se je spremenilo v 25 letih na gospodarskem področju v občini, je Branko Selak, direktor hotaveljskega Marmorja, ponazoril: »Živim pri Svetem Duhu. Ko sem se pred 25 leti vozil jutraj na delo na Hotavlje, se nas je v isto smer peljalo nekaj, v nasprotni smeri se je vozila kolona avtobusov in avtomobilov. Zdaj se včasih dogaja, da se tudi mi, ki delamo na dolini, peljemo v kar strnjenem prometu. Torej, v občini se je povečalo število delovnih mest, kar je zelo dobro. Ko se je pred 25 leti sprostila privatna iniciativa, se je veliko kreativnih domačinov odločilo za samostojno pot, za podjetništvo. Tudi to je vplivalo, da so ljudje ostali na tem območju, da se niso odseljevali, saj so zaposlitve bližje, kot so bile prej. Nekateri od tistih, ki so pred 25 leti začeli z delom na kmetijah, v svojih garažnih delavnicah, so v tem času zrasli v

v dolini

velika podjetja, tovarne. Govorimo lahko o velikih miselnih in dejanskih premikih v dolini.»

Podjetniško okolje je pravo, prometne povezave, komunalna in druga infrastruktura so napredovale, tudi možnosti za pozidavo so, ugotavlja Selak. Vsak od obeh županov je naredil svoj korak, da gre razvoj gospodarstva v občini naprej. Selak pa izpostavlja tudi pomen industrijskih con in primerja: »Ko smo širili podjetje v Marmorju, smo imeli težave. Za vsak kvadratni meter kupljenega zemljišča smo plačali veliko več, kot imajo zdaj možnost podjetniki v industrijskih conah. To je zelo pozitivno, tudi zaradi tega se je kdo odločil za podjetniško pot.«

Gledano s stališča hotaveljskega podjetja pa Branko Selak na prvo mesto postavlja tehnologije: »Pred 25 leti je bil Marmor v vrhu kot sledilec vseh novitet v naši branži. Ena od teh je bil začetek podzemnega kopa. Zdaj pa smo mi tisti, ki v panogi razvijamo nova znanja in smo pri tem v svetovnem vrhu.«

Delo na kmetijah

»Način kmetovanja se je v 20 letih zelo spremenil. Tisti, ki se preživljajo z njim, so se morali specializirati. Pri nas smo opustili poljedelstvo, ukvarjamo se samo s pridelovanjem mleka,« priporoča Janez Rant iz Suše. Razlog je v nizkih odkupnih cenah. Spomni se, da so pred 20 leti z nekaterih kmetij na zbira mesta nosili tudi samo po deset litrov mleka. »Zdaj, če ga ne pridelavaš vsaj 200 litrov na dan, ga sploh nima smisla prodajati. To pove vse o odkupnih cenah mleka v primerjavi z drugimi dohodki,« dodaja Rant. Sami so število glav živine v tem času podvojili. Čeprav so zdaj za razliko s časom, ki ga primerjamo, tehnologije

Foto: arhiv podjetja Polycom

Veliko podjetij v občini se je razvilo iz majhnih, garažnih delavnic. Primer takega podjetja je Polycom, ki je danes največji zaposlovalec v občini.

dostopne, se na hribovskih kmetijah soočajo še z enim izzivom. »Če se s sinom zunaj glavne sezone ne bi ukvarjala še z gozdarstvom, ne bi mogla vlagati v napredek kmetije. Za enega človeka je na tako veliki kmetiji, ki zagotavlja dovoljšno proizvodnjo, da se izplača, preveč dela. Za dva pa je premalo dohodka, zato je treba najti še dodaten vir zaslužka. Na ravninskih kmetijah je to lažje,« je povedal zdaj že upokojeni kmet, na čigar kmetiji je zdaj zaposlen samo še sin. Kot je še dodal, je kmetijstvo s stališča varovanja okolja zdaj tudi veliko bolj regulirano, nadzorovano – na primer pri uporabi škropliv, gnojil.

Število hribovskih kmetij se je od nastanka občin precej zmanjšalo. Posedstva tistih, ki so prenehale, obdelujejo sosedje. V Suši so pred 30 leti na vsaki kmetiji imeli govedo, danes samo še pri štirih. Kot pravi sogovornik, si kmetje želijo ureditve lastniških razmerij na zemljiščih, kjer so pred desetletji gradili ceste. »Ceste velikokrat tečejo po zasebnih zemljiščih, morale bi se odmeriti. Ker se to ne zgodi, se med drugim pri davščinah šteje, kot da so naše,« je poudaril Janez Rant.

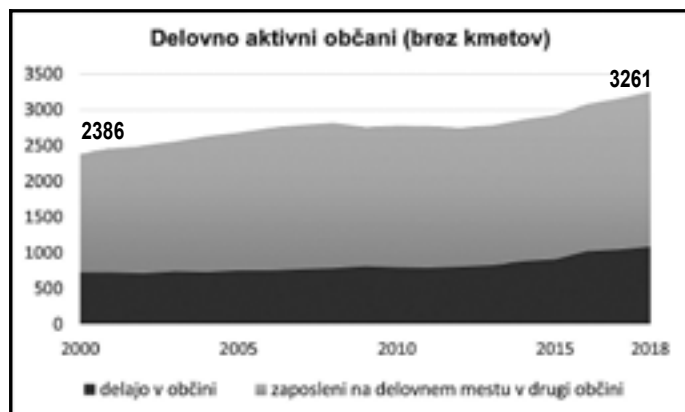
Nekaj deset posameznikov in posameznikov v občini se danes ukvarja

z dopolnilno ali dodatno dejavnostjo na kmetiji. Razmah se je začel na prelomu tisočletja, ko so štiri občine s škofovsko območja z območnima obrtno ter gospodarsko zbornico ustanovile Razvojno agencijo Sora, ta pa je hitro nato registrirala blagovni znamki Babica Jerca in Dedek Jaka (danes Babica in Dedek) ter občane (proizvajalce) povabila k vključitvi svojih izdelkov. Še dodatna spodbuda za podjetniško pobudo na kmetijah je prišla leta 2011, ko je Kmetijsko-gozdarska zadruga dobila evropska sredstva za vzpostavitev Domačih kotičkov. Milena Miklavčič s Kmetije Martinuc, ki je ena od 18 ponudnikov iz naše občine, vključenih v blagovni znamki, je dopolnilni dejavnosti pripisala velik pomen: »Z dejavnostjo sva z možem začela pred sedmimi leti, ko sem zaradi skrbi za taščo nehala hoditi v službo. Vključila sem se v blagovni znamki, začela počasi, zdaj vsako leto prodava več. Domači kotički v kmetijskih zadrugah so zame glavni distributerji, kar 90 odstotkov prodam škofovski zadrugi. Pri tem je pomembno, da so pripravljeni delati za majhno maržo,« je povedala Milena Miklavčič, ki se je pred dvema letoma upokojila. Brez prihodka, ki ga ima z dopolnilno dejavnostjo, bi drugače živela, saj je pokojnina majhna.

Milka Bizovičar

Foto: arhiv podjetja Polycom

Ponovno veliko več oddanih vlog, kot je prostih mest

Tudi letos so na razpis za vpis otrok v vrtca Agata in Zala prejeli več vlog, skupaj 176, kot je v obeh vrtcih z enotami na voljo prostih mest, teh je 109. Starši so bili o sprejemu otroka v vrtec oziroma na čakalno listo že obveščeni.

Za starše je čakanje na sporočilo o sprejemu otroka v vrtec zelo stresno, še posebej ob dejstvu, da je vsako leto oddanih več vlog za sprejem, kot je na voljo prostih mest. Tako so letos v Vrtcu Zala prejeli 90 vlog za redni program vrtca in tri vloge za premestitev med enotami. Od tega je bilo 72 vlog za prvo starostno obdobje in 18 vlog za drugo starostno obdobje, 16 otrok pa ob začetku novega šolskega leta še ne bo izpolnjevalo starostnega pogoja, torej še ne bodo dopolnili 11 mesecev. Prostih mest je v Vrtcu Zala z enotami 59 – od tega 24 v centralni enoti v Gorenji vasi, 22 na Dobravi, 11 na Sovodnju in dve mesti v Lučinah. Tako bo v vrtcu delovalo 13 oddelkov. Sedmim otrokom so odložili začetek šolanja in eno leto še ostajajo v vrtcu.

Za sprejem v Vrtec Agata z enotami v Lovskem domu in Javorjah je prispelo 86 vlog, tri vloge pa za premestitev znotraj enot vrtca. Od tega je bilo 54 vlog za prvo starostno obdobje in 32 vlog za drugo starostno obdobje, 17 otrok pa ob začetku šolskega leta še ne bo starih 11 mesecev in torej ne izpolnjujejo starostnega pogoja. V Poljanah je na voljo 43 prostih mest,

sedem mest pa se bo spraznilo v enoti Javorje. Skupaj bo tako v Vrtcu Agata delovalo sedem oddelkov in po oddelek in pol v enoti Lovskega doma in v Javorjah, torej skupaj 10 oddelkov. Odložitev šolanja so odobrili osmim otrokom.

O sprejemu odloča komisija

O sprejemu otrok v vrtec odloča sedemčlanska komisija za sprejem otrok v vrtec, ki se trudi zagotoviti mesta največjemu možnemu številu otrok glede na prostorske zmožnosti in ob upoštevanju normativov in standardov za oblikovanje oddelkov predšolske vzgoje. Komisija je na podlagi podatkov, ki so navedeni na vlogi, in dokazil določila število točk ter sestavila prednostni vrstni red za sprejem otrok po enotah. Tiste otroke, ki se niso uvrstili v skupine ali ki ne izpolnjujejo starostnega pogoja, pa je komisija uvrstila na čakalno listo. V Vrtcu Zala je med temi 14 otrok, ki izpolnjujejo pogoje za sprejem v vrtec, in 16 takih, ki s 1. septembrom še ne bodo dopolnili 11 mesecev. V Vrtcu Agata pa je brez prostega mesta ostalo 20 otrok, ki izpolnjuje starostni pogoj, in 17 takih, ki z novim šolskim letom še ne bodo stari 11 mesecev.

Smo občina z največ otroki do 14 let, saj predstavljajo kar 21,1 % občanov oziroma povedano drugače: ob novem letu je bil vsak peti prebivalec občine mlajši od 15 let.

Gradnja novega prizidka vrtca poleti 2020

Novih začasnih prostorov, kjer bi lahko uredili dodatna mesta, za zdaj ni, bo pa Občina Gorenja vas - Poljane nadaljevala s projektom prizidka vrtca Agata. Ta je že pripravljen, pridobili so tudi že gradbeno dovoljenje in imajo zagotovljena nepovratna sredstva Eko sklada. Cilj občine je, da se projekt Prizidek vrtca Agata umesti v proračun za leto 2020 in z deli prične v poletnih mesecih. V novem prizidku bodo uredili šest igralnic vrtca ter dve nadomestni učilnici, saj je šola že pred leti odstopila del šolskih prostorov potrebam vrtca. Uredili bodo tudi predpisane spremljajoče prostore in novo zunanje igrišče za potrebe vrtca. S to novogradnjo na občini predvidevajo, da bodo omogočili vključitev v vrtece tudi tistim otrokom, ki starostni pogoj izpolnijo šele tekom šolskega leta, s čimer bodo odpravili čakalne vrste za vpis v vrtec. Zdjaj je v vrtce v občini skupaj vključenih 420 otrok.

Tina Dolenc

Poslovalnica Pošte Slovenije v Poljanah ima krajši obratovalni čas

Prvi korak v postopno zapiranje poslovalnice?

V poslovalnici Pošte Slovenije, ki deluje v prostorih trgovine Loške zadruge v Poljanah, so 1. maja letos skrajšali delovni čas.

Kot so sporočili iz Pošte Slovenije, ima poslovalnica pošte 4223 v upravljanju pogodbenik, ki poleg lastne dejavnosti opravlja še poštne storitve. Po novem pošta posluje ob ponedeljkih od 13. do 17. ure, ob torkih, četrtek in petkih od 9. do 13. ure, ob sredo od 14. do 18. ure ter ob sobotah od 9. do 11. ure. »Uporabniki poštne storitve so bili o spremembi obveščeni v medijih in na spletnih straneh Pošte Slovenije ter z obvestilom na vhodnih vratih pošte. Delovni čas je določen na podlagi analiz, kot so evidentiranje števila strank v posamičnem časovnem obdobju in analize opravljenih storitev, ter na podlagi konkretne izkušnje poslovanja pogodbene pošte,« so še zapisali na pošti in dodali, da lahko pogodbenik z optimalno kombinacijo svojih virov omogoči ustrezno dostopnost pogodbene pošte.

Za komentar smo prosili tudi direktorja Loške zadruge Mitjo Vodnjova, ki je povedal, da vaščani vse manj koristijo poštne storitve. Poleg tega upada tudi obseg denarnih transakcij, saj vse več vaščanov uporablja elektronsko bančništvo. »Zaradi naštetega se dejavnost pošte stroškovno ne pokriva več in predstavlja

dodatni strošek za našo poslovalnico,« je dodal Vodnjov. Poudaril je, da zaradi zakonskih in drugih zahtev za opravljanje storitev pošte in bančnih storitev potrebujejo specializirane sodelavce, hkrati pa tudi, da tovrstnih del ne morejo in niti ne smejo opravljati vsi sodelavci. »Poleg tega se zahteva še stalna prisotnost na enoti pošte, kar posledično pomeni, da v odpiralnem času sodelavke ne morejo opravljati drugega dela.« Vse naštet, skupaj z vsemi zahtevami in omejitvami ter upadom storitev, ki jih koristijo vaščani, vodi v zapiranje poslovalnice pošte v Poljanah. Direktor Loške zadruge še dodaja, da so bili s podatki o storitvah pošte delno zavedeni. »Če bi namreč razpolagali z vsemi informacijami, ki jih imamo na voljo danes, se za odpiranje poslovalnice pošte v naši trgovini v Poljanah ne bi odločili.« Loški zadrugi se tako stroškovno in organizacijsko poslovanje pošte v Poljanah ne izplača, saj njeno obratovanje predstavlja dodatno breme za njihovo poslovalnico v Poljanah. »Zavedamo se, da vaščani pošto potrebujejo, vendar se je potrebno zavedati, da moramo svojim sodelavcem plačati opravljeno delo, sami pa

nimamo drugih finančnih virov, iz katerih bi lahko pokrivali navedene stroške,« je še povedal Vodnjov.

Kristina Z. Božič

Pošta Poljane, ki deluje v trgovini Loške zadruge, posluje od 1. maja s krajšim delovnim časom.

Občina Gorenja vas - Poljane
Poljanska cesta 87
4224 Gorenja vas
D. Š.: SI 63943026

Na podlagi Odloka o proračunu Občine Gorenja vas - Poljane za leto 2018 (Ur. l. RS, št. 11/2019) in Pravilnika o dodeljevanju nepovratnih finančnih sredstev za izgradnjo malih komunalnih čistilnih naprav v Občini Gorenja vas - Poljane (Ur. l. RS, št. 121/2003, 23/2011, 22/2013 in 43/2018, Pravilnik) objavljamo

JAVNI RAZPIS

o dodeljevanju nepovratnih finančnih sredstev za izgradnjo malih komunalnih čistilnih naprav v Občini Gorenja vas - Poljane za leto 2019.

1. PREDMET JAVNEGA RAZPISA:

Predmet javnega razpisa je dodelitev nepovratnih sredstev Občine v skupni višini 7.000 evrov za izgradnjo malih komunalnih čistilnih naprav z zmogljivostjo čiščenja do 50 PE (v nadaljevanju MKČN), in sicer le na poselitvenih območjih Občine Gorenja vas - Poljane.

2. SPLOŠNA DOLOČILA:

Do subvencije za izgradnjo MKČN je upravičena fizična oseba, ki je lastnik ali solastnik stanovanjske stavbe, ki stoji na območju Občine Gorenja vas - Poljane in ima stalno prebivališče v tej stanovanjski stavbi, stavba pa stoji na območju občine, kjer po državnem predpisu in po občinskem operativnem programu odvajanja in čiščenja komunalnih odpadnih voda ni predvidena izgradnja javne kanalizacije. Upravičenec je upravičen do dodelitve sredstev samo enkrat (prva vgradnja).

Do subvencije niso upravičene fizične osebe, ki so lastniki ali investitorji stanovanjske stavbe, ki se nahaja na območjih, za katere je po državnem in po občinskem operativnem programu odvajanja in čiščenja komunalnih odpadnih voda predvideno odvajanje po javni kanalizaciji in čiščenje komunalnih odpadnih vod na javni komunalni čistilni napravi. Do sredstev tudi niso upravičene pravne osebe. Na podlagi ugotovitve in izjave izvajalca javne službe, da stavbe v območju, kjer že obstaja javna kanalizacija ali je predvidena izgradnja javne kanalizacije, ni tehnično možno ali ni ekonomsko upravičeno priklopiti na javni kanalizacijski sistem, strokovna služba Občine Gorenja vas - Poljane lahko odobri subvencijo po tem pravilniku.

Sredstva se dodeljujejo za popolne in pravočasne vloge, po zaporednem vrstnem redu prispetja. Sredstva se dodelijo izključno upravičencem, ki izpolnjujejo zahteve iz tega javnega razpisa.

Pojmi, uporabljeni v tem razpisu, imajo enak pomen, kot je določen v Pravilniku oz. zakonodaji, ki ureja dotično področje.

3. VIŠINA NEPOVRATNIH SREDSTEV ZA VGRADNJO MKČN:

Višina sredstev se dodeli v odvisnosti od zmogljivosti čiščenja novozgrajene MKČN, in sicer največ v višini do 150 evrov na PE (PE – enota zmogljivosti čiščenja MKČN) in največ 30 % nabavne vrednosti MKČN z DDV (z vsemi popusti in rabati) oz. do porabe sredstev sprejetega proračuna občine za leto 2019.

V kolikor je MKČN v solastništvu več upravičencev, se nepovratna sredstva posameznemu upravičencu dodelijo po lastniškem deležu oz. dogovoru med upravičenci (solastniki MKČN).

3. POGOJI:

Vloga mora poleg pogojev v četrtem členu zadostiti še naslednjim pogojem:

- Upravičenec mora biti lastnik MKČN.
- Objekt, iz katerega se komunalne odpadne vode čistijo v MKČN, se mora nahajati na območju Občine Gorenja vas - Poljane in mora biti zgrajen skladno s predpisi za gradnjo objektov.
- Sofinancira se zgolj prva oprema objekta z MKČN in MKČN, ki še ni bila sofinancirana z javnimi sredstvi.
- MKČN mora biti zgrajena in v funkciji obratovanja z vsaj 50 % obremenitvijo (za en populacijski ekvivalent se šteje 1 prebivalec s stalnim prebivališčem) glede na največjo nazivno zmogljivost čiščenja MKČN.
- MKČN mora imeti določenega upravljavca.
- MKČN mora izkazovati z zahtevami predpisov skladno obratovanje, kar se dokazuje s poročilom o pregledu, ki ne sme biti starejše od petih let, in ga je izdelal izvajalec javne službe za odvajanje in čiščenje komunalnih padavinskih odpadnih voda.
- MKČN mora biti dostopna komunalnim vozilom za odvoz mulja.

4. VLOGA:

Vloga mora biti pisna, podana na obrazcu vloge in podpisana s strani vlagatelja (upravičenca ali njegovega pooblaščenca).

Vlogi morajo biti priloženi naslednji dokumenti:

- (1) **dokazilo o lastništvu MKČN – račun,**
- (2) **gradbeno dovoljenje,** če je objekt zgrajen po 31. 12. 1967,
- (3) **poročilo o pregledu MKČN,** ki ga izdelata pristojen izvajalec javne službe,
- (4) **parafiran vzorec pogodbe,**
- (5) **pogodba o upravljanju,**
- (6) **izjava o lastništvu, podatkih in o sofinanciranju MKČN,**
- (7) pooblastilo, če vlagatelj ni upravičenec,
- (8) pisni **dogovor med upravičenci,** če je MKČN v lasti več oseb.

Vloga mora biti dostavljena na naslov: Občina Gorenja vas - Poljane, Poljanska cesta 87, 4224 Gorenja vas, najkasneje do 12. 6. 2019 do 12. ure.

Vloga mora biti predložena v zapečatenem ovitku, ovitek pa mora biti na prednji strani (levi, spodnji del) označen z napisom »NE ODPIRAJ – razpis MKČN 2019«. Na hrbtni strani ovitka mora biti označen polni naslov vlagatelja.

Oddaja vloge pomeni, da se vlagatelj strinja z vsemi pogoji iz tega javnega razpisa.

5. ROK ZA PRIJAVO NA JAVNI RAZPIS:

Rok za prijavo na javni razpis se zaključuje 12. 6. 2019 ob 12. uri.

6. POSTOPEK OBRAVNAVANJA VLOG:

Postopek javnega razpisa in razdelitev sredstev opravi komisija, ki jo s sklepom imenuje župan Občine Gorenja vas - Poljane.

Za dodelitev sredstev prosilec zaprosi s pisno vlogo. Odpiranje vlog ni javno. Vloge, ki ne bodo pravočasne ali katerih vlagatelj ne bo izpolnjeval razpisnih pogojev, bodo s sklepom zavrnjene. Če vloga ob vložitvi ne bo popolna, bo prosilec pozvan k dopolnitvi vloge. Rok za dopolnitev znaša 15 dni. Roka dopolnitve ni mogoče podaljševati. Če vloga ni pravočasno dopolnjena ali je kljub dopolnitvi še vedno ne popolna, se s sklepom zavrne.

Sredstva se bodo odobrila po načelu prispelosti popolne vloge, vendar najdlje do porabe načrtovanih sredstev. Popolne vloge, za katere ne bo dodeljenih sredstev v tekočem letu, se prenesejo na seznam vlagateljev prihodnjega leta.

Odločitev o dodelitvi nepovratnih finančnih sredstev za izgradnjo male čistilne naprave v letu 2019 izda župan Občine Gorenja vas - Poljane.

Upravičenec lahko črpa sredstva na osnovi pogodbe, sklenjene med upravičencem in občino. Sredstva se dodeli v roku 30 dni po podpisu pogodbe o dodelitvi nepovratnih sredstev. V kolikor vlagatelj v roku 8 dni po prejemu sklepa ne pristopi k podpisu pogodbe, se mu sredstva ne dodelijo.

7. DODATNE INFORMACIJE:

Razpisna dokumentacija je vlagateljem na voljo od dneva objave javnega razpisa do 12. 6. 2019, in sicer v sprejemni pisarni Občine Gorenja vas - Poljane, dostopna pa je tudi na spletni strani Občine Gorenja vas - Poljane:

<http://www.obcina-gvp.si/?lang=&option=razpisi&stran=Razpisi> in objave.

Vse dodatne informacije v zvezi z razpisom dobite na Občini Gorenja vas - Poljane, na tel. št. 04/51-83-122 (Kristina Knific).

Gorenja vas, 13. maj 2019

Župan
Milan Janež Čadež

19. strokovni posvet gostili na Sovodnju

Meje nas povezujejo je bil naslov in rdeča nit dvodnevne dogajanja. Kulturni prireditvi in strokovnemu delu je prvega dne prisostvovalo približno 70 učiteljic in učiteljev podružničnih šol iz Slovenije in gostje. Naslednjega dne so si prireditev ogledali tudi starši učencev, saj je bila posvečena praznovanju 80-letnice stare šolske stavbe.

Učenci, njihovi mentorji in gostje

Témo Meje nas povezujejo smo izbrali v prvi vrsti zato, ker živimo gostitelji na meji Primorske in Gorenjske, kjer je po letu 1920 rapalska meja med Kraljevino Jugoslavijo in Kraljevino Italijo ostro zarezala med prej povezane vasi in med dve državi razdelila tudi nekaj domačij. V zadnjem desetletju in pol na tem območju oživljamo v zgodbe odete poti in pohode na njih. Meja, ki je nekoč ločevala, zdaj povezuje ljudi. Marsikje na obrobjih občin, tudi pri nas, podružnična šola sprejme in povezuje učence iz dveh, treh ali celo več občin oz. šolskih okolišev. Tudi pri sobivanju v šoli nas povezujejo različne meje, starejši so vzor mlajšim, spretnješi pomagajo šibkejšim.

V petkovem dopoldnevu so se nam pridružili še državna sekretarka na MIZŠ Martina Vuk, svetovalka z Zavoda RS za šolstvo Natalija Komljanc, glavni tajnik SVIZ Branimir Štrukelj, direktor Šolskega muzeja Slovenije Stane Okoliš, ravnatelj OŠ Ivana Tavčarja Izidor Selak, pomočnica ravnatelja Jana Rojc, predsednik sveta KS Sovodenj Stanko Bajt in župan Milan Čadež.

Oba dneva je bila prva jutranja ura namenjena sprejemu obiskovalcev v šoli, sledil je premik v kulturno dvorano v vasi. Tako, kot je v navadi vsako leto, smo tudi Sovodenjčani skozi kulturni program predstavili kraj, šolo in aktivnosti učencev. Otroci so se zares zelo potrudili, sproščeno in suvereno nastopali v različnih točkah in na koncu prvega dne izzvali stoječe ploskanje poslušalcev in celo kakšno solzo. Učitelji in učiteljice smo vedeli, da znajo in zmorejo odlično zapeti, povedati, zaigrati in zaplesati, a so nas vseeno pozitivno presenetili. Bilo je zares ganljivo.

Gostje so nam v govorih izrazili precej lepih povedi in besed za razmislek.

Katja Bolko, predsednica Društva učiteljev podružničnih šol Slovenije (DUPŠ) je spomnila na dejstva v zvezi manjšimi šolami:

»Učitelji na podružničnih šolah imamo od kolegov na matičnih celo nekaj več možnosti za povezovanje akterjev, ki sestavljajo šolo. Meje tako povezujejo, nikakor ne razmejujejo. V kombiniranih oddelkih so starejši otroci zgled in pomoč mlajšim. Za prireditev se morajo potruditi prav vsi na šoli, saj je otrok premalo, da bi lahko delali ožje izbore nastopajočih. Znanje in zmožnosti učencev podružničnih šol so popolnoma primerljivi z znanjem njihovih vrstnikov z matičnih šol.

Veliko razlogov so imele 'podružničarke', da so pred skoraj dvajsetimi leti ustanovile Društvo učiteljev podružničnih šol Slovenije. Zavedale so se, da le združeni lahko dosežemo prepoznavnost, le številčni smo lahko viđeni, slišani, močni. Želimo in zmoremo kakovostno poučevati, a potrebujemo primerne pogoje, da bodo naši učenci enakopravni in enakovredni. Ustanoviteljice društva so pričele premikati meje, članice in člani jih brišemo in se povezuje naprej. Aktivno in učinkovito, vse za dobro učencev, njihovih staršev, lokalne skupnosti, celotne družbe in za naše zadovoljstvo. Zadovoljen učitelj pa pomeni zadovoljnega učenca.«

Ravnatelj Izidor Selak je v nagovoru med drugim izpostavil: »Iz razširjenega programa, ki ga šola ponuja učenkam in učencem, je po uspešnem delovanju najbolj poznan dramski krožek, ki pod mentorstvom prizadevnih učiteljic izobražuje posameznike za dramsko igro. Veliko skrb namenijo ohranjanju kulturne dediščine in običajev njihovega kraja in bližnje rapalske meje. Z raziskovalnimi nalogami na področju turizma že od leta 2001 dalje zelo uspešno sodelujejo v državnem projektu Turizmu pomaga lastna glava. Učenje in sobivanje z naravo je moto delovanja učiteljev in učencev podružnične šole.«

Ob letošnjem praznovanju 80-letnice stare šolske stavbe in 197-letnici šolstva v teh krajih je učencem in vsem zaposlenim Podružnične šole Sovodenj čestital in zaželel še veliko ustvarjalnega poguma, spoštovanja in zaupanja med vsemi udeleženci vzgojno-izobraževalnega procesa.

Župan Milan Čadež je v uvodnik biltena zapisal: »V naši občini se trudimo, da gremo pri vseh treh podružničnih šolah v korak s časom. Pomembno se mi zdi, da smo pred leti povsod organizirali tudi predšolsko varstvo. Šolski okoliši so tudi veliki in kar nekaj truda in skupnega sodelovanja je potrebna, da prevozi šolarjev tečejo varno in po urnikih.«

Še posebej na sobotni prireditvi pa je v nagovoru izpostavil načrtovano energetsko in drugo potrebno sanacijo šolske stavbe že to poletje ter ureditev pločnikov v vasi za varnejšo šolsko pot.

Prvega dne je po kulturnem programu sledilo predavanje profesorice socialne pedagogike Damjane Šmid. V šoli je popoldne svoje izstopajoče strokovno delo in projekte predstavilo še 18 učiteljic. Njihove strokovne prispevke smo predhodno izdali v zborniku Meje nas povezujejo, ki so ga prejeli vsi navzoči učitelji in gostje. Sledil je pohod ob rapalski meji po Podosojnski grapi skozi Cerkljanski Vrh do Nove Oselice in krožno navzdol na Sovodenj. Na postankih smo pohodnike seznanili z zgodovinskimi in naravnimi značilnostmi, tudi skozi odigrano prizora Meja in Mica na konfinu v izvedbi učencev in dveh članov sekcije Kontrabant. Za večerni kulturni vložek pa je v dvorani poskrbela skupina učiteljic podružničnih šol iz okolice Žalca s predstavo Učiteljice.

Drugi dan tudi o divjih rastlinah

Drugi dan smo po kulturnem programu izbranim učencem in mentoricam podelili priznanja in nagrade za likovni in literarni natečaj Meje nas povezujejo. Dvorano je tedaj krasilo 120 likovnih del učencev podružničnih šol Slovenije. Na literarnem natečaju je sodelovalo precej manj učencev. DUPŠ pa je za posebne dosežke pri delu z učenci nagradilo učiteljico Blanko Valant iz PŠ Ribno.

Po premiku v prizidek planinske koče na Ermanovcu smo se udeleženci srečali z upokojenim gozdarjem Francem Miklavčičem. Iz zakladnice znanja je podelil številne napotke o rabi divjih rastlin v kulinarici namene in za dobro počutje.

Priprava na organizacijo 19. strokovnega posveta je bila dolgotrajna, zahtevna, pestra in zato tudi uspešna. Zahvala za to gre vsem sodelujočim učencem in drugim nastopajočim, zaposlenim v šoli in vrtcu, staršem, ki so poskrbeli za prevoze otrok in peko slastnih prigrizkov, sponzorjem za denarni vložek za kritje tiska biltena in zbornika in za plačilo drugih stroškov ter za darila za nagrajence, mentorje in goste, gasilcem PGD Sovodenj za redarstvo na parkiriščih in za brezplačen najem gasilske dvorane ter KS za brezplačen najem kulturne dvorane. Hvala za podporo tudi matični šoli in občini.

Milka Burnik

Enoletno izobraževanje za poklic bolničar-negovalec v Gorenji vasi!

V zadnjem času družine in ponudniki zdravstvene nege pogosto iščejo strokovno usposobljene osebe, ki bodo skrbele za starejše in jim olajšale vsakodnevna opravila. Povprašuje se po poklicih bolničar-negovalec in socialni oskrbovalec na domu. Pričakuje se, da se bodo potrebe po omenjenih poklicih še povečale, saj se življenjska doba ljudi podaljšuje in se tako večja delež starejših. Težave se zaveda tudi Občina Gorenja vas - Poljane, na predlog katere smo na Ljudski univerzi Škofja Loka pripravili enoletno izobraževanje za poklic bolničar-negovalec, ki bo potekalo v Gorenji vasi.

Foto: arhiv Ljudske univerze Škofja Loka

V šolskem letu 2019/2020 bo v Gorenji vasi izobraževanje za poklic bolničar-negovalec.

Predstavitev programa bolničar-negovalec

Program bolničar-negovalec sodi med programe srednjega poklicnega izobraževanja in traja v rednem izobraževanju tri leta. Minimalni pogoj za vpis je uspešno končana osnovna šola (OŠ) ali nižje poklicno izobraževanje (NPI). V izobraževanju odraslih smo program prilagodili, tako da ga udeleženci zaključijo v dveh letih oz. enem letu, če že imajo poklic in opravljajo prekvalifikacijo. »Prekvalifikanti« opravljajo praviloma samo strokovne module predmetnika. To so: nega in oskrba, varovanje zdravja in okolja, etika in komunikacija. Opraviti je potrebno tudi izbirne strokovne module (informatika, gospodinjstvo, prehrana in dietetika, masaža in pedikura).

Udeleženci program zaključijo z zaključnim izpitom, ki je sestavljen iz:

- izpita iz slovenščine (prekvalifikanti imajo vsebine tega predmeta že priznane),
- storitve in zagovora.

Udeleženci, ki uspešno končajo izobraževanje, dobijo poklic bolničar-negovalec in so usposobljeni za opravljanje naslednjih nalog: ugotavljanje potreb oskrbovanca; vzdrževanje in skrb za oskrbovančovo okolje (skrb za higieno prostorov); skrb za osebno higieno oskrbovanca; pomoč pri prehranjevanju in pitju, oblačenju in slačenju, osebni higieni; zagotavljanje prve pomoči oskrbovancem ob poškodbah in nenadnih obolenjih; spodbujanje zadostnega gibanja, spanja in počitka oskrbovanca; opravljanje gospodinjskih opravil.

Bolničar-negovalec se lahko zaposli v domovih za starejše, bolnišnicah ter v zdraviliščih,

v zadnjem času pa je na področju nudenja nege na domu precej samozaposlenih.

Kako bo potekalo izobraževanje?

Predvideno je, da se bodo strokovni moduli izvajali v Gorenji vasi v šolskem letu 2019/2020, medtem ko se bodo splošni predmeti za tiste udeležence, ki se bodo vpisali, pa še nimajo drugega poklica, izvajali v letu 2020/2021 v Škofji Loki (oz. v Gorenji vasi v primeru zadostnega števila takšnih kandidatov). Program vsebuje tudi praktično izobraževanje, ki se bo v prvem letu izvajalo v CSS Škofja Loka. Predavanja oz. vaje v CSS bodo potekala dvakrat ali največ trikrat tedensko v popoldanskem času po tri do štiri šolske ure.

Predstavitev programa socialni oskrbovalec na domu

Želite pomagati ljudem na domu? Pridobite si certifikat Nacionalne poklicne kvalifikacije (NPK) Socialni oskrbovalec na domu. Za brezposelne, stare do 29 let, je program brezplačen. Usposabljanje traja 150 šolskih ur in poteka v Škofji Loki.

Program: osebna oskrba; spodbujanje socialnega vključevanja uporabnika; nudenje pomoči v gospodinjstvu; ukrepanje v nepričakovanih situacijah in nudenje ustrezne pomoči; varno ravnanje z gospodinjskimi, terapevtskimi in negovalnimi pripomočki ter pomoč uporabniku pri tem.

V program se lahko vključi, kdor je zaključil osnovno šolo, ima vsaj pet let delovnih izkušenj pri delu z ljudmi ali vsaj eno leto delovnih izkušenj na področju socialne oskrbe starejših oz. invalidnih in ljudi s posebnimi potrebami, je starejši od 23 let in ima opravljen verificiran program usposabljanja v socialnem varstvu s področja socialne oskrbe.

Za pridobitev certifikata NPK Socialni oskrbovalec na domu morajo udeleženci program zaključiti z izpitom pred komisijo, ki jo imenuje Socialna zbornica Slovenije. Dodatne informacije in prijave: jaka.subic@guest.arnes.si ali po telefonu, št.: 04/506-13-60.

Vabilo k predlaganju vsebin Centra medgeneracijskega učenja

Občane Občine Gorenja vas - Poljane vabimo k predlaganju vsebin za dogodke v okviru projekta Center medgeneracijskega učenja od jeseni dalje v Gorenji vasi. Svoje predloge lahko sporočite na zgornja naslova.

Gita Mihovec

Med dejstvi in umetniškim navdihom

Podoba letečega prašiča nad visoško domačijo, ki nas zdaj spremlja od Poljan, preko Zminca do Loke, obuja spomin na Tavčarjevo mojstrovino, v kateri je uprizoril del zgodovine Visokega in ljudi, ki so tukaj živeli.

Prašič nad Visokim (ilustracija Maje Šubic)

In kakor podoba slikarke Maje Šubic ne odraža resničnega dogodka, tako je tudi sama Tavčarjeva zgodba, čeprav med ljudmi pogosto obravnavana kot povzetek zgodovinskih dejstev, v resnici le dobro izdelan in prepričljiv domišljijski konstrukt. Tavčar je tako oblikoval večplastno zgodbo, v kateri se prepletajo življenja oseb s precej širkega geografskega območja in različnih družbenih statusov, jo umestil v zanimivo časovno obdobje, v katerem je bilo možno ustvariti nepričakovane zaplete in rešitve. Povrh vsega mu je skozi besedilo uspelo posredovati tudi različna idejna stališča, ki jih je zagovarjal v zadnjih letih svojega življenja.

Po nakupu dvorca Visoko je Tavčar prevzel tudi vso notranjo opremo, knjižnico in dokumente o upravljanju posestva prejšnjih lastnikov iz družine Kalan. Vse to je dobora razvnelo pisateljevo domišljijo: ob dodatnem preučevanju zgodovinskih virov je zelo dobro izkoristil zapuščino Kalanov, nekaj dejstev v zvezi z njimi povzel, nekatera pa preoblikoval, da so ustvarjala vtis enotne zgodbe. Poglejmo nekaj Tavčarjevih prijemov.

Visočani

Pavle Blaznik je v članku Položaj Visočanov v loškem gospostvu opozoril na nekatere Tavčarjeve 'posege', ki so status in zgodbo Kalanov prikazali drugače, kot je to mogoče razbrati iz zgodovinskih virov (rod Kalanov je bil dlje časa prisoten v neposredni bližini Visokega; njihov položaj je bil podoben položaju drugih podložnikov freisinškega gospostva, res pa je bilo, da so si po prevzemu Visokega, zaradi velikosti kmetije in tudi trgovanja v Italiji, zagotovili boljši gmotni položaj).

Tavčar je svojim Kalanom, tako kot drugim likom v romanu, dodelil druga osebna imena: nekatera so izhajala iz imen, ki so bila pogosta znotraj loškega gospostva, visoškemu gospodarju in deklici iz Eirishovena pa bolj redka imena, s katerima sta v romanu še dodatno izstopala (Polikarp je nasploh redko ime, Agata pa ne prav pogosto ime v teh krajih – literarni zgodovinar M. Hladnik omenja, da je sv. Agati posvečena le ena cerkev na Slovenskem).

Krivda in pokora

Izstopajoče bogastvo visoške domačije je morda lahko povod za vprašanje o tem, kako je bilo ustvarjeno. Tavčar pojasnila za to ne ponudi v verjetni

prizadevnosti in podjetnosti Kalanov, ampak ga poišče v domnevnem zločinu prvega Kalana, čigar občutek krivde ga usmerja v ravnanju do najbližjih in do drugih. Njegovo spokorno dejanje nato vključi v dogajanje dejansko namišljeno osebo (Agato), ki pa s svojim prihodom spremeni življenje Kalanovih sinov. Brene krivde, ki utrjuje zaznamovanost Visokega s 'slabo energijo', preganja tudi starejšega sina, ki se za pokoro odpravi med vojake. Tukaj gre dejansko le za čisto literarno dejanje.

Čarovništvo

Janez Dolenc je v Loških razgledih podal zapis, povezan s čarovništvom v loškem gospostvu. Kot vire navaja Doneske muzejskega društva za Kranjsko (urednik A. Dimitz, iz leta 1892) in Doneske k zgodovini Škofje Loke in njenega okraja (F. Kos, iz leta 1894); v njih zasledimo le nekaj primerov obravnav nespodobnega vedenja, malikovanja in bogokletstva, med katerimi so tudi primeri obtožb čarovništva. Dolencova ocena je, da v loškem gospostvu »kakšne posebne čarovniške gonje verjetno ni bilo«. V dveh primerih sta obtoženki oproščeni, le leta 1652 je bila na smrt na grmadi obsojena Anica Wudlin, leta 1653 pa Kristina Benedičič na plačilo globe zaradi poskusa zlorabe hostije za čarovniške namene. Dimitz je v svojem prispevku kot ilustracijo preiskovanja povzel del zaslivanja Margarete Žitko (ki je bila oproščena obtožbe) in je Tavčar, ki je menda poznal oba zgodovinska vira, verjetno tam dobil kakšno idejo za uprizoritev sojenja domnevni čarovnici Agati.

Idealizirani ženski liki

Tavčar je glavne ženske like zasnoval izrazito pozitivno: odprtost, prijaznost, zvestoba, privrženost in vendar tudi odločnost in premišljenost se jasno izražajo v njihovih dejanjih. Na koncu Agata in Margareta celo prevzameta vodenje visoške domačije. M. Hladnik meni, da je vzrok temu v Tavčarjevem dobrikanju ženskam: najprej ženi Franji, kateri je bila knjiga posvečena, in potem bralkam njegovih knjig, ki so menda predstavljale večino

njegovega bralnega občestva. Roman, ki je po svoji zasnovi realističen, s takimi idealizacijami ustvarja romantične elemente v notranji strukturi dela.

Ideje in sporočila

Literarni zgodovinarji se strinjajo, da je Tavčar v Visoški kroniki potegnil črto tudi pod lastnim življenjem in zapisal nekatera spoznanja v trenutku, ko se počasi zaključuje njegovo ustvarjalno obdobje. Obstajajo pa razlike v tem, kaj kdo izmed njih prepozna v zapisanem besedilu: eni, da je Tavčar proti koncu življenja omilil svoje liberalne poglede in se spogleduje s krščansko etiko; drugi, da je ostal zvest liberalizmu in celo freisinškemu škofu polaga na jezik liberalne poglede.

Zanimiv je tudi odnos do nemštva, ki ga po eni strani vidi kot grožnjo, po drugi pa promovira recept asimilacije nemških nevest v mešanih porokah med Slovenci in Nemkami.

Lahko bi rekli, da je Tavčar v Visoški kroniki načrtno ustvaril nekakšen idejni kompromis, kjer hkrati dopušča prisotnost v izhodišču nasprotnih stališč, vendar predstavljenih na način, da lahko sobivajo in tvorijo povezano celoto.

Visoška kronika Ivana Tavčarja kot literarna zvrst sodi med zgodovinske romane. Ne gre za zgodovinsko kroniko nekega časa in oseb, ki so v tem času živele na Visokem (in drugih mestih, na katerih poteka dogajanje romana), ampak za fikcijo (nekaj, kar je izmišljeno in v resnici ne obstaja). Kot je bilo pokazano, je Tavčar z ustvarjalnimi posegi v zgodovinska dejstva, vstavljanjem novih likov in dogodkov, ki se dejansko niso zgodili (ali so se zgodili drugje, drugim osebam), ustvaril podobo časa, preko katere je sporočal svoje življenjske modrosti. Ta podoba je že od nastanka spodbujala k različnim interpretacijam, bodisi v besedi, dramski igri ali v likovnih izdelkih.

Prašič nad Visokim (ilustracija Maje Šubic) tako predstavlja Tavčarjevo podobo človeške omejenosti, ki je presežena z očiščenjem v vodi Poljanske in Selške Sore.

Uprizoritev igre Visoška kronika tako v poljanskem narečju kot na Visokem v izvedbi SNG Drama Ljubljana in v režiji Jerneja Lorencija bo pokazala spet nek drug pogled in izpostavila nove vidike tolmačenja Tavčarjevega dela.

Goran Šušnjar

Dogodki ob 100-letnici Visoške kronike

V sklopu dogodkov ob 100-letnici Visoške kronike se bo skozi vse leto, kot smo že pisali v Podblegaških novicah, odvijalo več dogodkov. 2. maja je že potekal tradicionalni Pohod skozi Zalo, ki so ga člani TD Žirovski Vrh obarvali s kratkimi igranimi odlomki iz Visoške kronike. Več na str. 13. Prav tako se je v Poljanah v kulturnem domu odvil zgodovinski večer z ddr. Igorjem Grdino, o katerem pišemo na naslednji strani.

Vabljeni tudi na naslednje dogodke:

- 31. maja bo v dvorcu Visoko odprtje kavarne in slaščičarne (Zavod Poljanska dolina).
- Junija članice Klekljarskega društva Deteljica Gorenja vas pripravljajo razstavo na to temo.
- 7., 8. in 9. junija bo v Poljanah uprizoritev Visoške kronike v poljanskem narečju v dramski priredbi in režiji Andreja Šubica (KD dr. Ivan Tavčar Poljane). Več na str. 13.
- 21. junija na Visoko prihaja SNG Drama s predstavo Visoška kronika v režiji Jerneja Lorencija. V primeru slabega vremena bo uprizoritev v OŠ Poljane. Vstopnice so že v prodaji na prodajnih mestih Eventima in njegovih pogodbenih partnerjev (Petrol, OMV Multitočke, Pošta Slovenije, Trafike Delo prodaja (K) kiosk, 3dva trafike, Big Bang, Kompas, Mercator hipermarketi, Slovenske železnice).

»Večni Tavčar je Tavčar umetnik«

9. maja je v Kulturnem domu v Poljanah v sklopu praznovanj ob 100-letnici Visoške kronike potekal zgodovinski večer s prof. ddr. Igorjem Grdino. V svojem predavanju je osvetlil ekonomske, socialne in kulturne razmere, ki so vladale v Evropi, na Slovenskem in Poljanskem v času, ki ga v svojem romanu Visoška kronika opisuje dr. Ivan Tavčar:

Foto: arhiv Občine Gorenja vas - Poljane

Na zgodovinskem večeru v Poljanah je ddr. Igor Grdina spregovoril o razmerah, ki so vladale v Evropi, na Slovenskem in Poljanskem v času, ki ga v opisuje Visoška kronika.

V svoji predstavitvi se je najprej dotaknil zgodovinskega obdobja, v katerem je nastala Visoška kronika. Predstavil je obdobje po tridesetletni vojni, saj Tavčar v svojem romanu prikazuje bogastvo Kalanovega rodu kot posledico omenjene vojne. Natančen zgodovinski pregled je Grdina nadgradil s povezavo dogajanja in načina Tavčarjevega pisanja v romanu; ko Tavčar v retrospektivi pripoveduje o tem času, namreč pripoveduje realistično. Da je Tavčar razumel čas, o katerem je pisal, je prepričan Grdina. S tem, ko je pokazal, kako so Kalani obogateli, je pokazal na samo jedro vojne. »Ivan Tavčar je vendarle bil pisatelj, ki je ne le veliko preštudiral, preden je vzel pero v roke, ne le da je poznal in razumel

človeško dušo, ampak je razumel tudi logiko dobe, o kateri je pisal.« To je po mnenju Grdine zelo težko, a Tavčarju je v Visoški kroniki uspela globlja historizacija – postavitev dogajanja besedila v logiko tistega časa. Meni, da lahko obžalujemo, da dela ni nadaljeval, kot je nameraval. »Ivana Tavčarja so očitno privlačevale zgodovinsko pomembne in živopisne dobe.« Imel je poseben dar, s katerim je priklical žive ljudi pred bralčevo domišljijo, hkrati pa je tudi okolje, v katerem junaki živijo, znal orisati zelo živo. »Večni Tavčar je Tavčar umetnik,« je prepričan Grdina in si zasluži vso našo pozornost.

V drugem delu predavanja se je posvetil čarovniškemu procesu. Čarovniški proces

Prof. ddr. Igor Grdina je po končani gimnaziji v Celju študiral zgodovino in slavistiko na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani in leta 1988 diplomiral. Od leta 1989 do 2004 je bil zaposlen na Oddelku za slovanske jezike in književnosti Filozofske fakultete v Ljubljani, kjer je bil nazadnje redni profesor za starejšo in novejšo slovensko književnost. Eno leto je predaval tudi na Pedagoški fakulteti v Mariboru. Sedaj je znanstveni svetnik na Inštitutu za kulturno zgodovino ZRC SAZU, sodeluje z Inštitutom za civilizacijo in kulturo in kot redni profesor predava na programih Kulturna zgodovina in Interkulturni študiji – primerjalni študij idej in kultur na Univerzi v Novi Gorici. Doktoriral je iz slavistike in zgodovine, raziskovalno pa se ukvarja predvsem z zgodovino starejše slovenske književnosti, s kulturno zgodovino in politično zgodovino 19. stoletja.

je Tavčar postavil v obdobje, ko jih je bilo na Slovenskem največ. Pri romanu gre v primeru čarovniškega procesa za maščevanje in ne toliko za to, da bi ljudje verjeli v čarovnice. Pisatelj je poleg čarovniških poznal tudi pravosodne procese tistega časa. »Tavčarjev stil je arhaičen,« pravi Grdina, »a hkrati popolnoma razumljiv«. Roman poleg tega omogoča dramtizacijo. Letos bomo z dvema uprizoritvama Visoške kronike (predstava SNG Drame Ljubljana in uprizoritev KD dr. Ivan Tavčar Poljane) lahko videli, kaj pomeni pisati takšno besedilo. »Zanimivo bo primerjati, katere dele besedila se da postaviti na oder in kaj bo ostalo v romanu,« je prepričan Grdina.

Predavanje sta z glasbenimi točkami popestrili učenki Glasbene šole Škofja Loka, in sicer na klavirju Marija Omejc, na flavti pa Jerca Bogataj ob klavirski spremljavi prof. Katarine Tominec. Milena Alič in Anton Debeljak, člana občinske projektne skupine za pripravo dogodkov ob obletnici, sta ddr. Grdini in nastopajočim ob koncu poklonila v faconetel (robec, ruta) zavit čokoladni zlatnik – spominek, ki ga bo odslej mogoče kupiti v dvorcu na Visokem.

Kristina Zajc Božič

Vabljeni na ogled Visoške kronike po poljansko

Dragi moji iz Poljanske doline, ki ob poti v Loko gledate Visoški dvorec. Imeli boste priložnost spoznati različne poglede na ustvarjanje, ki ga je ta prostor ponujal Ivanu Tavčarju, zdaj pa ga ponuja nam. S predstavo SNG Drama, ki jo boste videli štirinajst dni pozneje, boste lahko primerjali pogled na Visoko v naši predstavi Visoška kronika v poljanskem narečju. »Zapiel boma po naše, ne po tajčarski!«, če malo uporabim spremenjen delček besedila iz predstave. V njej se boste počutili kot doma, govorili bomo naše narečje, govorili bomo o naših usodah, prosili vas bomo za sodelovanje v predstavi ... Zdaj pa samo še pridite v Poljane v kulturni dom 7. in 8. junija ob 19.30 ter 9. junija ob 19.00. Karte lahko kupite na info točki v Škofji Loki in v trgovinah Kmetijske zadruge v Poljanah in Gorenji vasi.

Andrej Šubic

Predstavo bodo odigrali domačini iz Poljan in okolice, za dramtizacijo in režijo je poskrbel Andrej Šubic, z nasveti pri režiji je pomagala režiserka Tatjana Peršuh, pri kostumih in sceni je sodelovala Tina Dobrajc, predstavo pa so omogočili pridni prostovoljci KD dr. Ivan Tavčar Poljane, ki skrbijo za »zaodreje«.

Poljanski igralci med intenzivnimi pripravami na izvedbo Visoške kronike v poljanskem narečju, ki si jo bomo lahko ogledali od 7. do 9. junija v Poljanah.

Odprtje občinskega kolesarskega kroga

V novo sezono s prenovljeno karto

V soboto, 11. maja, se je Trg Ivana Regna v Gorenji vasi napolnil s kolesarji, ki so prišli na odprtje občinskega kolesarskega kroga za sezono 2019. Prireditvev je bila zaradi dežja prestavljena s sobote, 4. maja, in tokrat je bilo vreme kolesarjem naklonjeno.

Foto: KD Belaunce

Kolesarji na Trgu Ivana Regna pripravljeni na začetek kolesarske sezone

Zbrane je nagovoril župan Milan Čadež, ki je izrazil zadovoljstvo, da je kolesarski krog, ki ga je pripravila občina, v upravljanje sprejelo domače Kolesarsko društvo Belaunce. Kolesarje in njihova kolesa sta blagoslovila gorenjevaški župnik Gregor Luštrek in duhovni pomočnik Jakob Kralj, nato pa so pogнали pedala proti Žirovskemu vrhu in se preko Javorčca spustili do Lučin. Sledil je vzpon do Pasje ravni in spust do Visokega, od koder so se po dolini

vrnili v Gorenjo vas in tako zaključili prvo etapo kroga. Tu so se okrepčali s kosilom na žlico, ki je pripadlo vsakemu udeležencu.

Kot vsako leto je bilo izvedeno žrebanje nagrad za kolesarje, ki so v pretekli sezoni prekosarili celoten krog in zbrali vse žige v kartonček. Prve tri so bile boni za nakup kolesarske opreme v vrednosti 100, 200 in 299 evrov, ki jih je omogočila občina, ter 10 praktičnih nagrad, ki jih je poklonil KD Belaunce.

Kartončki za zbiranje kontrolnih žigov, ki stanejo pet evrov, so skozi vse leto na voljo v kavarni Ajda v Gorenji vasi. Kolesarjem je ob začetku sezone obenem na voljo prenovljena karta Kolesarski krog Občine Gorenja vas - Poljane, ki so jo izdali in založili na občini. Zemljevid v praktični žepni velikosti ima številne koristne informacije in napotke s tremi predlaganimi etapami. V njem so poleg opisov zanimivosti, naravne in kulturne dediščine navedeni še gostinci in drugi ponudniki s področja turizma v občini. Karta je dvojezična; prevedena je tudi v angleški jezik.

Jure Ferlan

Foto: Jure Ferlan

Kolesarjem je od letos dalje na voljo prenovljena karta občinskega kolesarskega kroga.

Turistično društvo (TD) Žirovski Vrh

Visoška kronika oživela v Zali

2. maja se je več kot 200 pohodnikov od blizu in daleč podalo na pohod skozi Zalo, ki je letos eden izmed (prvih) dogodkov, s katerimi Občina Gorenja vas - Poljane obeležuje 100-letnico izida zgodovinskega romana Visoška kronika. Delček Visoške kronike je v kratkih odlomkih oživel tudi v Zali.

Foto: Lucija Kavčič

Obiskovalci so si z zanimanjem ogledali in prisluhnili zaigranim prizorom iz Visoške kronike.

Člani in igralci TD Žirovski Vrh: Janez Čadež (Lukež), Žiga Stržinar (Izidor), Lucija Kavčič (Agata), Alenka Močnik (ciganka) in Olga Šubic (Pasaverica) so odigrali krajše odlomke, prilagojene igri v naravi. »Na kmetiji Bukovc smo predstavili občutke Izidorja, ki kot fantič izgubi pol prsta. Njegovo doživljanje je

bilo prikazano zelo čustveno in je bilo uvod v dogajanje. V Mlinu je sledil prizor žalostne Pasaverice, ki je izgubila moža. Tako je v žalosti in nesreči preklinjala njegovega morilca. V gozdu Zala so pohodniki prisluhnili srečanju Lukeža in Izidorja s ciganko, ki jima je prerokovala prihodnost. Na koncu, na gozdni jasi,

svojo žalost in strah izpove še Agata ter razkrije, kakšno grozo je doživela ob kruti obsodbi čarovništva,« je na kratko opisala dogajanje Lucija Kavčič. Zaigrani odlomki, nad katerimi so bili pohodniki navdušeni, so bili izbrani prav za to priložnost. »Bili so odlična napoved za vse letošnje dogajanje in predstave, ki se bodo tekom leta še zvrstile.«

Ne gre zgolj za klasičen pohod

Poleg odraslih pohodnikov so se pohoda udeležile tudi družine z majhnimi otroki, saj Zala ponuja veliko zanimivih doživetij tudi zanje, npr. ogled medvedke Štefke. Sicer pa pohodniki v Zalo radi prihajajo zaradi dobrega vzdušja, zgodbe in druženja. »Zelo dobro je sprejet celoten koncept dogodka. Vsako leto obiskovalce prosimo, da z nami delijo vtise glede pohoda.« Tako so letos obrnili smer pohoda, da je bil vzpon na izhodiščno točko bolj zmeren. Pohodnikom, katerih udeležba je bila letos nadpovprečna, pa so ponudili okusen domač golaž. »Veseli smo, da smo dosegli svoj namen – ljudem predstaviti zgodbe in jim na tak način ponuditi še kaj več kot zgolj klasičen pohod. Naslednje leto bomo vsebino za igrane prizore ponovno črpali iz povesti V Zali,« je za konec še povedala Lucija Kavčič.

Lidija Razložnik

Pisanje in branje naj bo vsakdanje

Današnji čas je tak, da vse manj ljudi piše z roko. Čeprav je pisanje z roko zelo pomembno za utrjevanje spominskih sledi v možganih, se ga mnogi izogibajo in raje pišejo na računalnik ali na pametne telefone. Tudi z branjem je podobno. Beremo vse manj in manj in zato se skromneje izražamo. V šoli seveda pišemo in beremo, a predvsem starejšim učencem se to ne zdi privlačno.

Počitek na Visokem, potem pa v šolo brat!

Naši drugošolci so se vključili v projekt Teden pisanja z roko 2019, ki ga je razpisalo Društvo Radi pišemo z roko. V lepi pisni obliki so pripravili knjižico s posvetilom za našo bivšo učenko, najboljšo športnico Poljanske doline, Emo Klinec. V njej so zbrali lepe misli o življenju, ljubezni, sreči, veselju, uspehu, pogumu, učenju, spreminjanju, prijateljstvu, branju in športu – seveda je bilo vse napisano s pisanimi črkami. Tudi risbe niso manjkale.

Emo Klinec so povabili medse ter ji pripravili prijetno presenečenje. Pogovarjali so se o njenih športnih začetkih, tekmovalnih rezultatih, njenem študiju ter trenutni rehabilitaciji, ki poteka uspešno.

Ker je Ema za otroke vzornica, ji želijo čim hitrejšo okrevanje in čim več dobrih športnih rezultatov.

Obiskal nas je Jure Sešek

Učenke in učenci, ki so uspešno opravili bralno značko, so se srečali z Juretom Seškom, radijskim in televizijskim voditeljem, igralcem in glasbenikom, ki je otrokom približal slovenskega junaka Martina Krpana.

Maja Šink in Zoja Klemenčič iz 5. b: »Na začetku sva mislili, da je v kovčku lutka Martina Krpana, na koncu pa se je izkazalo, da je Martin Krpan Jure Sešek. Zelo sva se nasmejali, saj je poskrbel za veliko smešnih reči. Bilo je fantastično!«

Benjamin, Blaž, Izak, Maks, Taj, Ajda in Manca iz 5. b razreda pa so bili enotnega mnenja, da je bilo najbolj zanimivo in smešno, ko je hotel Martin Krpan učitelju Urošu odsekati glavo.

njake, ki so popestrili večerjo iz nahrbtnika. Po vrnitvi v šolo pa je sledilo branje do poznih ur v zavetju spalnih vreč.

Ema Krek iz 4. b je povedala: »Za noč knjige sem se imela zelo lepo. Želim si, da bi bila noč knjige naslednje leto enako vesela in zabavna. Zelo mi je bilo všeč, ko smo iskali zaklad. Vse naloge iz lova na zaklad so mi bile zelo všeč, najbolj pa prva, ker smo si pri gradnji hiške za palčke zelo pomagale. Želela sem si, da bi naredile veliko hiško zanje. Zelo smo se potrudile in prve dokončale hiško. Všeč mi je bilo tudi, ko smo ciljali Brdavska. Skupaj smo ga trikrat zadeli in ga premagali. S kredami smo na tla risali Martina Krpana, ki umika kobilico s poti, da je šel lahko cesar dalje.

Upam, da bo naslednja noč knjige podobna.«

Jerca Gantar, 4. a: »Noč knjige mi je bila zelo všeč. Najprej smo šli na Visoko. Tam smo se igrali in se zabavali. Ko smo prišli nazaj v šolo, smo pojedli, se še malo igrali, potem pa smo šli spat. Knjige smo lahko brali do pol polnoči.

Lepo je bilo, adijo, noč knjige!«

V gledališču

Kulturni dan za učence predmetne stopnje je sovpadel z dnevom knjige, ki ga praznujemo 23. aprila, in bil temu primerno literarno in gledališko obarvan.

Na Loškem odru v Škofji Loki so si učenci od 6. do 9. razreda najprej ogledali uprizoritev Linhartove komedije Ta veseli dan ali Matiček se ženi, ki je ob izvrstni igri škofjeloških ljubiteljskih igralcev šolarjem predstavila vse razsežnosti gledališča. Svoje vtise so učenke in učenci v šoli zlili še na papir, in sicer v obliki pesmic, ugank, družabnih iger, križank in risb – vse pa je bilo vezano na temo gledališča.

Bernarda Pintar

Noč knjige 2019

Osemdeset učencev se je udeležilo Noči knjige 2019, ki smo jo letos izvedli v noči s petka, 12., na soboto, 13. aprila. Odpravili so se do Visokega, saj je dvorec Visoko preko pisatelja Ivana Tavčarja močno povezan z literaturo. Tam so lovili zaklad, postavljali zatočišča palčkom, reševali naloge, srečali Mojco Pokrajculjo, Petra Klepca in Martina Krpana. Po vseh doživetjih in nalogah so našli zaklad – mede-

Pogled v naslednje šolsko leto – program MEPI

Na OŠ Poljane bomo v šolskem letu 2019/20 pričeli z izvajanjem mednarodnega programa MEPI, ki je prisoten v več kot 130 državah sveta in ima več kot milijon udeležencev.

To je program osebnega razvoja mladih, v katerem mladi uživajo, se spopadajo z izzivi in so za to nagrajeni. Mlade spodbuja k ustvarjalnemu in ciljno naravnemu preživljanju prostega časa, saj je sestavljen iz štirih delov. V OŠ učenci pričnejo z bronasto stopnjo, ki zahteva dvomesečno udejstvovanje po eno uro tedensko v športni aktivnosti, pridobivanju nove veščine in prostovoljstvu. Aktivnosti in individualne cilje si učenci izberejo sami s pomočjo mentorja. Četrti del za nekatere predstavlja največji izziv, saj se nanj učenci pripravljajo čez celo leto. Znanja iz prve pomoči, orientacije, preživetja v naravi in še česa so potrebna za izvedbo dvodnevne samostojne odprave (v skupini od štiri do sedem udeležencev), v kateri morajo udeleženci sami, z vso potrebno opremo na ramah, premagati 24 km, se orientirati, pripraviti enkrat dnevno topel obrok hrane, prenočiti v šotoru in še kaj.

Programu se lahko priključijo učenci po dopolnjenem 14. letu starosti oz. v 9. razredu.

Ponosni, da izvajamo

MEDNARODNO PRIZNANJE
ZA MLADE

Za okolje je treba skrbeti

April je že tradicionalno v znamenju delovno-čistilnih akcij na območju, ki ga pokrivata vaška odbora (VO) Hotavljje in Leskovica. Skupno je letos na akciji sodelovalo več kot 250 udeležencev, ki so tako kot pretekla leta imeli kar precej dela z urejanjem cest in okolice.

Foto: Lidija Razložnik

Na začetku Leskovice so med letošnjo čistilno akcijo lično obnovili smerokaz.

Na območju VO Leskovica je na akciji sodelovalo 78 krajanov. »Tako kot ponavadi smo pometali ceste, očistili brežine in nasuli bankine. Ob cestah smo pobrali tudi smeti,« je povedal Klemen Mezeg in izpostavil, da je na relaciji Kopačnica–Krnice–Robidnica vsako leto več smeti, sploh pločevink. Zbrali so tudi podatke o zamašenih propustih, ki bodo tako kot na območju VO Hotavljje očiščeni kasneje. Lično obnovljen je bil tudi manjši kozolec, ki na začetku vasi Leskovica služi kot smerokaz.

Pod Slajko bi radi otok za zbiranje smeti

Tudi na območju VO Hotavljje so poskrbeli za (strojno) pometanje cest in pločnikov, pobiranje smeti, nasutje bankin, čiščenje cest in urejanje pešpoti na Slajko, posek hoste. Popravili so klopi, table, koše za smeti, očistili mize, prometne znake ... Vseh sodelujočih je bilo 177. »Posebej bi izpostavil sodelujoče v Volaki in na Hlavčih Njivah, kjer je glede na velikost vasi vsako leto največ sodelujočih. Nekateri se

akcije ne udeležijo, za urejenost in čistost vasi pa skrbijo tekom leta,« je povedal Silvo Pivk in izpostavil, da so občini že preteklo leto predlagali, da uredi otok za zbiranje odpadkov in embalaže za del vasi pod Slajko. »Zdaj so zabojniki in vreče na mestu predlani posekane lipe.«

Premalo denarja za vzdrževanje cest

Glede na to, da je na območju VO Hotavljje in Leskovica veliko cest, na katerih je potrebno po koncu zime ročno očistiti mulde, je Pivk mnenja, da je potrebno s takimi akcijami nadaljevati. »Občini kar naprej primanjkuje denarja za stojno pometanje. Nasploh je za vzdrževanje cest po vaseh premalo denarja – letos smo na bankine nasuli in poravnali več kot 90 m³ peska.«

Tako Klemen Mezeg kot Silvo Pivk se zahvalujeta vsem, ki so svoj prosti čas namenili udeležbi na delovni akciji, posebej tistim posameznikom, ki so poleg dela prispevali tudi svoje traktorje za prevoz zemlje in odvoz materiala ter motorne žage za sekanje.

Lidija Razložnik

Foto: Silvo Pivk

Vsako leto je potrebno na Hotavljah očistiti in zaščititi tudi marmornate mize.

Zdravje v Občini Gorenja vas - Poljane v letu 2019

Negativno izstopajo okužbe s klopnim meningoencefalitisom

Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ) je tudi letos pripravil pregled ključnih kazalnikov zdravja v primerjavi s slovenskim in regionalnim povprečjem v vseh občinah v Sloveniji. Naša občina je statistično izrazito slabša od povprečja preostale Slovenije predvsem pri okužbah s klopnim meningoencefalitisom.

Okolje, v katerem ljudje bivajo in delajo, pomembno vpliva na njihovo zdravje. S prikazom zdravstvenega stanja željo na NIJZ spodbuditi deležnike na lokalni ravni, zlasti odločevalce, pri njihovih dejavnostih za promocijo in krepitev zdravja njihovih prebivalcev.

In kaj kažejo podatki za Občino Gorenja vas - Poljane? Na področju zdravstvenega stanja in umrljivosti je v občini bolniška odsotnost delovno aktivnih prebivalcev v letu 2019 trajala povprečno 15,2 dneva na leto, medtem ko je v Sloveniji trajala 15,3. Delež oseb, ki prejemajo zdravila zaradi povišanega krvnega tlaka, je bil nižji od slovenskega povprečja, prav tako je bil delež nižji pri sladkorni bolezni. Stopnja bolnišničnih obravnav zaradi srčne kapi je 1,3 na 1.000 pre-

bivalcev, starih od 35 do 74 let, v Sloveniji je bila ta stopnja 2,1. Pri starejših prebivalcih je bila stopnja bolnišničnih obravnav zaradi zlomov kolk 7,0 na 1.000, v Sloveniji pa 6,4; delež uporabnikov pomoči na domu je bil blizu slovenskemu povprečju. Stopnja umrljivosti zaradi samomora je bila 21 na 100.000 prebivalcev, v Sloveniji 20.

Med dejavniki tveganja za zdravje in preventive je bil telesni fitness otrok višji od slovenskega povprečja; stopnja bolnišničnih obravnav zaradi poškodb v transportnih nezgodah je bila 1,9 na 1.000 prebivalcev, v Sloveniji pa 1,5; delež prometnih nezgod z alkoholiziranimi povzročitelji je bil blizu slovenskemu povprečju; odzivnost v programu Svít – presejanju za raka debelega črevesa in danke – je bila precej nad slovenskim

povprečjem, in sicer 75 % (v Sloveniji 62,7 %). Številčno so se občani odzvali tudi v programu Zora – presejanju za raka materničnega vratu, kjer je bila odzivnost 79,4 %, medtem ko je v Sloveniji ta delež 71,8 %.

Občina izredno negativno odstopa od povprečja v državi še pri že omenjenih okužbah s klopnim meningoencefalitisom. Glede na stopnjo okuženosti na 100.000 prebivalcev je delež okuženih v občini kar 68,3, medtem ko je v Sloveniji 9,7, na območju Upravne enote Škofja Loka je delež 35,9, na območju regije pa še nižji, in sicer 20,9. To pomeni, da v naši občini na leto v povprečju zbolijo pet občanov (od skupno približno 7.600 prebivalcev).

Podatki za vse slovenske občine, dodatni grafični prikazi in definicije kazalnikov so sicer objavljeni na spletni strani <http://obcine.nijz.si>. Več podatkov o zdravju pa lahko najdete na spletni strani <https://podatki.nijz.si>.

Kristina Z. Božič

Tudi o hrani za zdravje in delovna mesta

V Gorenji vasi je v marcu in aprilu pod okriljem Ljudske univerze Škofja Loka potekal tečaj Komunikacija in retorika. Tečajniki so ga zaključili z javnim nastopom. Vsi, od prvega do zadnjega, so svoje delo opravili odlično. Kratek povzetek svojega prispevka in nastopa nam je poslala Minka Marija Likar.

Foto: arhiv LUS

Udeleženci na tečaju Komunikacija in retorika so za zadnje srečanje pripravili govorni nastop.

Hrana za zdravje in delovna mesta je bil pred leti naslov nagradnega natečaja, ki sem ga po naključju zasledila na internetu. Vseslovenski natečaj v sklopu produktivnosti in urejenosti: kmetij, šolskih vrtov in vrtičkanja. Zanimalo me je slednje in takoj sem se prijavila! Projekt je organizirala tedanja evropska poslanka s skupino mladih agronomov. Dobili smo navodila in vsakega sodelujočega naj bi tekom leta obiskala komisija.

Naj povem, da sem nekaj let prej kupila čisto zaraščeno in zelo strmo parcelo velikosti približno 500 m², lučaj od domače hiše. Kot 'zemljoljubka' sem meter za metrom čistila zaraščen teren in ga spreminjala v terasaste gredice. Sprva so mi v strmini najbolje uspevali leseni količki za stezice in terase, sčasoma pa

sem uredila ves breg, ga posejala, posadila, skratka – uredila. Na njem sem preživela vse možne ure dneva, tudi dopust ...

Prišla je komisija, ki je točkovala urejenost, izvirnost, domiselnost, namembnost, uporabnost ... Čez nekaj časa sem dobila vabilo – v Velenju bo srečanje sodelujočih in izid natečaja.

Da ne dolgovezim, izmed 63 sodelujočih vrtičkarjev mi je od 100 možnih uspelo zbrati 92,2 točki, kar je bilo največ v tej kategoriji. Za nagrado smo zmagovalci in strokovni sodelavci dobili brezplačen izlet v Strasbourg. Poln avtobus iz Ljubljane – nepozabno, čudovito je bilo!

Tudi naslednje leto sem se prijavila. V kategoriji vrtičkarjev je sodelovalo že več

kot 80 udeležencev. Še bolj sem se potrudila, tokrat sem ustvarila fotozgodbo. Od pomladi do septembra sem vse najlepše rastoče kulture na vrtu slikala in izbor najboljših podkrepila s primernimi duhovitimi podnaslovi. Tokrat je bil obljubljen izlet v Bruselj. Ponovno sem zmagala, a Bruslja nismo videli, ker je gospe poslanki medtem potekel mandat. Čez čas nas je namesto tega povabila k sebi domov. Zbrali smo se na njeni domačiji, v njihovem novem turističnem kozolcu. Lepo in zanimivo je bilo.

Še to: izdala je knjigo Požen Evropo, kjer je tudi popis in razlaga vsega, kar smo skupaj ustvarjali.

Zdaj ekološko vrtnarim zase, za svojo dušo, veselje, tudi korist. Veliko časa preživim na svojem vrtu. Srečna sem, marsikdo ne poseduje tolikšnega delčka zdrave obdelovalne zemlje, četudi v strmini.

Ko greste s Hotavelj na Slajko peš, se lahko ob naši domačiji ozrete na levo v vrt. Če bom blizu, vas z veseljem povabim na njegov ogled.

Minka Marija Likar

Povabilo na praznovanje 50-letnice TD Gorenja vas

TD Gorenja vas je preteklo leto obeležil 50-letnico delovanja, a zaradi slabega vremena so morali avgustovsko veselico odpovedati. Jubilej bodo tako počastili 15. junija z veselico na Šinkucovem travniku na Hotavljah. Praznovanje se bo pričelo ob 16. uri s programom za otroke (Jole Cole, točen sladoled in sladkorna pena). V uradnem delu bo nastopil Mažoretni in twirlink klub Kranj, za zabavo pa bo poskrbel Ansambel Harmonk'n'roll. Lepo vabljeni, vstop bo prost.

L. R.

5. Salamijada na Visokem

Prvič poleg salam ocenili tudi klobase

Na praznično soboto, 27. aprila, se je na Visokem pri Poljanah ob Tavčarjevem dvorcu odvila že 5. Salamijada.

Foto: arhiv poljanskih salamarjev

Letos so na Salamijadi prvič ocenjevali tudi klobase. Slavil je Tomaž Poljanšek iz Poljan (levo) pred Cirilom Gantarjem in Jakom Šubicem.

Kot vsako leto so že nekaj dni prej v gostilni na Vidmu poljanski salamarji zbirali vzorce; letošnja novost je bilo ocenjevanje klobas. Kot je povedal vodja salamarjev Tomaž Žežko, so posebno pozornost namenili klobasam, narejenim na star kmečki način, za katerega je značilno, da je vsaka klobasa posebej zašpiljena. Opazili so, da so bili vzorci klobas zelo kakovostni. Po oceni strokovne komisije je pri salamah prvo mesto pripadlo Cirilu Gantarju iz Dol nad Idrijo, drugo Ladu Jesenku iz Bačen,

tretje Martinu Križnarju iz Stražišča in četrto Tomažu Žežku iz Hotovlje. Vsi štirje so se s tem uvrstili na slovensko Salamijado v Šmarjeti na Dolenjskem, ki bo 11. maja. Po ocenah obiskovalcev, ki so poskušali vzorce na sami prireditvi, je bila najboljša salama tista izpod rok Jureta Jesenka z Gorenjega Brda, na drugo mesto se je uvrstila salama Janija Šubica iz Loma nad Volčo, na tretje pa izdelek Branke Tušar iz Idrije. Pri klobasah je prvo mesto osvojil Tomaž Poljanšek iz Poljan, drugo Ciril Gantar iz Dol nad Idrijo, tretje pa Jaka Šubic iz Loma nad Volčo. Kljub temu da je organizatorjem malo ponagajalo aprilsko vreme, jih je presenetil rekorden obisk, saj se je pod kozolcem, kjer so ocenjevali vzorce, zvrstilo okoli 400 ljudi, tako da je nekaterih vzorcev celo zmanjkalo. Na stojnicah so se predstavili tudi ponudniki domačih pridelkov in izdelkov ter škofovski pivovarji.

Jure Ferlan

Prispeva k dodani vrednosti podeželja

V partnerstvu z Razvojno agencijo Sora je Kmetijsko gozdarski zavod Kranj lani oktobra začel izvajati projekt Znanje – naložba v prihodnost, ki prispeva k dodani vrednosti podeželja (Znanje – dodana vrednost podeželju), ki ga je lani potrdil LAS Loškega pogorja. Projekt sofinancirata Evropska unija iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja in RS v okviru PRP 2014–2020.

Foto: Vanja Bajd Frelih

Izdelava tortelinov

Cilj projekta je izboljšati nivo znanja in kakovost izdelkov ter s tem ustvariti možnosti dodatnega dohodka na kmetiji in posledično tudi nova delovna mesta.

V sklopu projekta so bile izvedene delavnice, skozi katere so bili predstavljeni osnovni pogoji za opravljanje dopolnilnih dejavnosti s poudarkom na peki. Prav tako so bile pojasnjene davčne obveznosti, ki jih morajo izpolnjevati nosilci dejavnosti, ter možnosti trženja pridelkov in izdelkov.

V nadaljevanju smo organizirali praktično usposabljanje na domačiji Lamprecht v Žirovskem Vrhu, kjer smo udeležencem predstavili vsebine, ki so bile povzete po katalogu standardnih

strokovnih znanj in spretnosti za izdelovalca/izdelovalko kruha, potic, peciva in testenin na tradicionalen način in so jih izvedli sodelavci Biotehniškega centra Naklo. Udeleženci izobraževanja so bili povabljeni tudi k pridobitvi nacionalne poklicne kvalifikacije (NPK) za izdelovalca/izdelovalko kruha, potic, peciva in testenin na tradicionalen način, ki dokazuje potrditev znanja in spretnosti nosilca dejavnosti. Posredno pa prinaša kmetiji dodaten ugled in dodano vrednost proizvodom, ki se tržijo na kmetiji. Ob zaključku usposabljanja smo izvedli tudi senzorično ocenjevanje izdelkov. Na koncu izobraževanja smo organizirali ogled dobrih

Projekt sofinancirata Evropska unija iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja in Republika Slovenija v okviru Programa razvoja podeželja 2014–2020. Organ upravljanja, določen za izvajanje Programa razvoja podeželja RS za obdobje 2014–2020, je Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Za vsebino aktivnosti je odgovoren KGZS – Zavod KR.

praks na domačijah, ki se že vrsto let uspešno ukvarjajo s peko.

Skozi projekt smo posredno vzpodbudili udeležence, ki se ukvarjajo z dejavnostjo, k dvigu kvalitete in razširitvi ponudbe z novimi izdelki, ki jih še ne tržijo in so jih izdelovali na praktičnem usposabljanju. Prav tako smo udeležence povabili k medsebojnemu povezovanju, skupnemu nastopu na trgu, trženju v javne zavode, sodelovanju s turističnimi kmetijami, ki za izvajanje turistične dejavnosti potrebujejo tržne viške okoliških kmetij ter vključitvi njihovih izdelkov v blagovno znamko Dedek in babica. Na novo zainteresirane udeležence za peko pa smo povabili k osebni svetovanju, kjer smo se pogovorili o možnostih izvajanja dejavnosti peke na njihovi domačiji, kar bo priložnost za novo delovno mesto na kmetiji in posledično dodatni zaslužek.

V projektu so bili soudeleženi članice društev podeželskih žena, obstoječi nosilci dopolnilne dejavnosti peke kot tudi nosilci, ki se za dejavnost peke šele odločajo.

Vsa izobraževanja so bila zelo dobro obiskana in s strani udeležencev so bile dane pobude za nadaljnja usposabljanja. S projektom bomo zaključili konec oktobra 2019.

Vanja Bajd Frelih

Modri dan v Vrtcu Agata

April je mesec ozaveščanja o avtizmu. Ker naš vrtec Agata obiskujejo tudi otroci z avtizmom, smo 4. aprila pripravili dogodek Modri dan s sloganom Enotni v drugačnosti. Otroci in vzgojiteljice so na ta dan prišli v vrtec z modrimi oblačili in s to gesto pripomogli k večji ozaveščenosti. Koordinatorici Modrega dneva sva bili Tina Mlinar Rozinger in Danica Zorko. Otroci so prisluhnili prevodu zgodbe All my stripes (Shaina Rudolph). Na njim primeren način sva poskušali predstaviti težave, ki pestijo majhne otroke z drugačnim umom. Ogledali so si tudi videoposnetek dečka z avtizmom in vse stiske, ki jih doživlja ob vstopu v nakupovalni center skozi svoje oči. Odziv otrok je bila potrditev, da v vrtcu prevladujeta sočutje in strpnost, za kar si ves čas prizadevamo. Otroci so nato imeli igro po koticčkih, kjer so se preizkusili v dejavnostih, ki jih otroci z avtizmom v vrtcu obožujejo, npr. vstavljanje žebličkov, sestavljanje kock, senzorična pot, senzoričen spomin, igra s plastelinom in kinetičnim peskom, lovljenje ravnotežja na ravnotežnostnih deskah, vrtavke ... Srečali pa so se tudi z izzivi, kot so vstavljanje niti skozi

Z modrim dnevom smo v Vrtcu Agata podprli avtizem.

večjo šivanko z rokavico na roki, pobiranje majhnih delcev s pincetami, slepe miši, risanje z obema rokama ... Bil je prav poseben dan, ki smo ga zaključili s simbolom drevesa, kamor so vsi otroci skupaj z vzgojiteljicami prilepili

pobarvane koščke ter tako oblikovali celoto, ki izstopa po svoji drugačnosti.

»Svet potrebuje vse vrste umov.«
(Tample Gradin)

Tina Mlinar Rozinger

Recimo »ne« digitalni demenci

V zadnjih dveh desetletjih je informacijsko-komunikacijska tehnologija (IKT) doživela zelo hiter razvoj in postala dostopna praktično vsakomur kjer koli in kadar koli. Prinesla je veliko pozitivnih stvari in postala nepogrešljiva pomoč v gospodarstvu, znanosti, šoli, vsakdanjem življenju, prihrani nam čas in energijo, imamo hiter in pregleden dostop do informacij, širi stike s pomočjo družabnih omrežij ... Vendar ima IKT tudi svojo temnejšo plat.

Devetošolka Neža Kržišnik je pri izdelavi raziskovalne naloge veliko izvedela predvsem o negativnih vplivih digitalne demence.

Za negativne in škodljive vplive zaradi napačne, prekomerne in pri otrocih prezgodnje uporabe IKT se je začel pojavljati izraz »digitalna demenca«. Prvi so ga leta 2007 začeli uporabljati v tehnološko zelo razviti Južni Koreji. K razširitvi te besedne zveze je veliko pripomogel nemški psihiater in psiholog Manfred Spitzer, ki je leta 2012 izdal knjigo z naslovom Digitalna demenca (podnaslov Kako spravljamo sebe in naše otroke ob pamet). Prav ta knjiga me je vzpodbudila,

da preverim, kako na negativne vplive IKT (t. i. digitalno demenco) gledajo učenci, učitelji in vzgojiteljice v vrtcu v Gorenji vasi.

Po prebrani literaturi sem ugotovila, da IKT negativno vpliva na številna področja, kot so pozornost, koncentracija, spomin, orientacija, učenje, šolski uspeh, čustvovanje, socialni stiki, morala, nervoza, agresivnost, nerealna samopodoba, nespečnost, odvisnost, gibanje (telesno aktivnost), utrujenost, lahko se pojavijo razne psihiatrično-nevrološke motnje (avtizem, prehranske motnje), zaradi motnje pozornosti (npr. v prometu) pa lahko pride do hudih poškodb ali celo smrti.

Ena od presenetljivih ugotovitev raziskave je spornost izraza digitalna demenca. To ni bolezen, saj je bolezen demenca po definiciji upad že razvitih kognitivnih (miselnih) možganskih funkcij, pri otrocih pa je razvoj le-teh še v teku. Izraz tako nadomešča daljšo besedno zvezo, npr. posledice nepravilne in napačne uporabe IKT.

Ko sem pregledala rezultate ankete, sem ugotovila, da se učenci na naši šoli premalo zavedajo negativnih vplivov, ki jih prinaša digitalna tehnologija, učitelji pa besedne zveze digitalna demenca še ne poznajo. Sicer pa tako vzgojiteljice kot učitelji opažajo na otrocih negativne posledice, ki jih prinaša digitalna tehnologija. Zanimivo se mi zdi, da je veliko

Neža Kržišnik je učenka 9. razreda na Osnovni šoli Ivana Tavčarja v Gorenji vasi. V tem šolskem letu je pod mentorstvom učiteljice Rosine Dolenc izdelala raziskovalno nalogo z naslovom Zavedanje in prisotnost digitalne demence pri vrtčevskih otrocih, osmošolcih in devetošolcih, učiteljih in vzgojiteljicah.

učencev v anketi navedlo, da občutijo negativne vplive IKT, vendar ne želijo stopiti iz svoje cone lagodja, zato posledično ne naredijo ničesar za preprečitev negativnih učinkov IKT.

Da bi zmanjšali negativne vplive IKT, si moramo predvsem postaviti meje pri uporabi, in sicer pri izbiri vsebin in omejiti čas, ki ga preživimo za temi napravami. Pri tem imajo ključno vlogo starši. Tem svetujem, da naj skupaj z otroki preživijo čim več časa v naravi, da naj več rišejo, ustvarjajo in berejo. Pomembna je tudi preprostost iger s čim manj umetnih (kupljenih) pripomočkov. Prav tako tudi ni nič zamujenega, če začnejo otroci z uporabo IKT kasneje (v višjih razredih osnovne šole). Vendar IKT ni moč ubežati in je po besedah strokovnjakov tudi ni smiselno popolnoma omejiti. Ključni za preprečitev negativnih vplivov IKT so torej zmernost, časovna omejitev, izbira vrste in načina uporabe. Nekatere računalniške igre lahko celo spodbujajo kreativnost, veliko vsebin pa je namenjenih širjenju naše razgledanosti.

Z raziskovalno nalogo sem želela vzpodbuditi družbo, da nekaj storimo zdaj, v tem trenutku, da bomo po pameti uporabljali raznovrstno IKT in s tem preprečili oz. omilili njene negativne vplive, da bi si pozneje ne očitali, zakaj pravočasno nismo storili ničesar.

Neža Kržišnik

Na Hotavljah šahovsko prvenstvo Občine Gorenja vas - Poljane

13. aprila se je na Hotavljah odvil tretji turnir za letošnji cikel Pokala Poljanske doline Min-

ervo 2019, ki je štel tudi za prvenstvo Občine Gorenja vas - Poljane.

Največ točk med našimi občani je dosegel Goran Šušnjar (na sredini) pred Vojkom Revnom (levo) in Jožetom Čadežem (desno).

V dvorani Okrepčevalnice Blegoš je v konkurenci 36-ih igralcev iz vse Slovenije zmagal vele mojster in državni reprezentant Matej Šebenik pred Blažem Kosmačem iz Kranja ter Zlatkom Jerajem z Jesenic.

Turnirja se je udeležilo tudi pet igralcev iz naše občine, med katerimi je največ točk dosegel Goran Šušnjar pred Vojkom Revnom, Jožetom Čadežem, Pavletom Rantom in Zvonetom Bašljem.

Naslednji turnir ciklusa bo 25. maja v Idriji v organizaciji ŠK Kolektor Idrija. Več o dogajanju ter rezultati na: www.pokalpoljanskedoline.si.

Matjaž Mazzini

Zadnji vrhunec pred koncem šolskega leta

Prvomajске počitnice so že zdavnaj za nami, dale so nam ravno toliko zaleta, da presopihamo še zadnje ocenjevalno obdobje in počakamo na konec šolskega leta.

10. maja so se učenci z muzikalom *Mamma Mia* v poljanskem narečju predstavili na OŠ Ivana Groharja v Škofji Loki.

Državno ekipno prvenstvo v badmintonu

V Medvodah je bilo 11. aprila državno ekipno prvenstvo v badmintonu. Udeležili so se ga štirje učenci naše šole: Nika Stržinar, Bina Čadež, Filip Peternel in David Ušeničnik. Bili so v skupini s štirimi ekipami – dve ekipi so premagali, ene pa ne. Uvrstili so se naprej, a so naslednji dvoboj izgubili in zato zaključili tekmovalce. Tekmovalcem čestitamo, da so, čeprav dve leti ni bilo telovadnice, dobro zastopali šolo.

Dosežki naših učencev

4. aprila je v Naklem potekalo regijsko srečanje mladih raziskovalcev. Naša šola je

med tistimi, ki to srečanje »drži pokonci«, saj se ga že tradicionalno udeležujemo s številnimi nalogami. Skupaj s šolama iz Žirov in Poljan predstavljamo več kot polovico vseh prijavljenih nalog.

Letos je na tekmovalce odšlo sedem mladih raziskovalcev s petimi nalogami, od katerih sta se dve uvrstili na predizbor državnega tekmovanja v Murski Soboti. Bili smo presunjeni nad tem, da lahko že osnovnošolci sestavijo nalogo, ki bi bila lahko kos tudi marsikateri diplomski.

18. aprila je potekalo državno tekmovalce iz animiranih filmov v Power Pointu. Učenca Jan Šubic in Tomaž Troha iz 3. razreda sta pod

mentorstvom Bojane Mihalič Stržinar osvojila zlato priznanje.

Na državnem tekmovanju iz matematike, ki je bilo 13. aprila v Kranju, so Mark Bevk (6. razred), Matevž Ažbe (8. razred) in Urban Dolinar (9. razred) osvojili srebrno Vegovo priznanje.

Na območnem tekmovanju iz zgodovine je Nika Stržinar iz 9. razreda osvojila srebrno priznanje.

V letošnjem šolskem letu je za Preglova priznanja tekmovalo 36 učencev, in sicer iz 8. razreda 19 in iz 9. razreda 17 učencev, ki so se januarja pomerili v znanju kemije na šolskem in nato še na državnem tekmovanju, ki se ga je udeležilo šest učencev, trije iz 8. in trije iz 9. razreda. Bronasta Preglova priznanja so osvojili: Matevž Ažbe iz 8. a, Zala Ažbe iz 9. a, Hana Oblak iz 9. b, Manca Markelj, Nika Stržinar, Katja Jesenko in Luka Šubic iz 9. c.

Na državnem tekmovanju pa je Zala Ažbe iz 9. a osvojila srebrno Preglovo priznanje in Matevž Ažbe iz 8. a zlato Preglovo priznanje.

Mamma mia

Igralci in ustvarjalci muzikala *Mamma Mia* ne štejejo več, koliko ponovitev so že opravili ... Vedno znova navdušijo in nič ne kaže, da bi število obiskovalcev upadlo. 10. maja so napolnili avlo OŠ Ivana Groharja in bili deležni ovacij. Četudi se nam kdaj zazdi, da Ločani na nas Poljance gledajo zviška, jih romantična zgodba v poljanskem narečju več kot očitno privlači, kar je dodatno potrdila napolnjena dvorana Loškega odra 19. maja.

Hana Oblak
Martin Oblak

Sovodenski otroci na festivalu Turizmu pomagajo lastna glava

»Osovnk za pas, spet bo košna na vas«

S takim podnaslovom so učenci PŠ Sovodenj letos v raziskovalni nalogi in predstavitvi na turistični tržnici v Domžalah podali predlog za Turistični spominek mojega kraja, kar je bila tema festivala Turizmu pomaga lastna glava.

Ideja izhaja iz tradicionalne prireditve TD Sovodenj, Praznik koscev oziroma Janez že kleplje. Zdelo se nam je prav, da je spominek povezan s preteklostjo našega kraja. Včasih so ob košnji in spravilu sena za žejo pili hruškovo vodo. Zato smo pripravili vrečko s suhimi hruškami in jabolčnimi krlji. Dodali pa smo še ročno izdelan mini 'osovnk'. Učenci so jih ob manjši pomoči učiteljic naredili sami.

Na turistični tržnici smo postavili kranjsko in koroško klepišče, kjer sta dva učenca prikazovala in opisovala postopek klepanja kose. Zraven smo razstavili lesen, kovinski, plastičen in osovnk iz roga z oslami (brusnimi kamni). Na late kozolca smo naslonili grablje in lesene vile ter več fotografij s prikazom košnje, spravila sena nekoč in tekmovalcem v ročni košnji in grabljenju danes. Za pristnejši izgled smo poskrbeli še s primernimi oblačili. Za celotno nalogo smo dobili srebrno priznanje, za stojnico z živo razlago pa zlato.

Milka Burnik

Učenci PŠ Sovodenj na turistični tržnici v Domžalah

Dogodki za otroke spet jeseni

V knjižnici smo za to sezono zaključili z dogodki za najmlajše, junija bo v Škofji Loki še zaključek projekta Družinsko branje.

Predstava Maček Muri

15. aprila je v goste prišla dramska skupina mladih igralcev (najmlajši je štel šest let) pod vodstvom Nadje Strajnar Zadnik. Otroci so res fantastično odigrali predstavo Maček Muri. Velika dvorana Sokolskega doma je bila zapolnjena do zadnjega kotička in odzivi obiskovalcev so bili le pozitivni.

S to prireditvijo smo tudi zaključili dogajanje za otroke v knjižnici, ki se bo nadaljevalo v jeseni. Do takrat pa starši in mladi bralci povabljeni, da nas obiščete in si izposodite knjige.

Odnos do knjige in branja se tako kot na

vseh področjih našega življenja vzpostavlja v najzgodnejši mladosti ter v krogu družine. Zato si le vzemite čas, si skupaj z otrokom poiščite prijeten kotiček v senci in se zabavajte ob branju dobrih pravljic tudi v vročih dneh.

Trimesečna članarina

Dopusti so pred vrati in na plano bodo prišli ponovno počitniški bralci. Zato vas želimo obvestiti, da imate v vseh enotah Knjižnice Ivana Tavčarja Škofja Loka možnost vpisa za tri mesece in članarina za to obdobje znaša le 5 evrov. Naj bo dobra knjiga vaša spremljevalka na oddihu.

Statistika za leto 2018

Tudi letos smo izdali zgibanko, ki podaja nekaj števil, ki govorijo o našem delu v preteklem letu. Zgibanko lahko dobite v knjižnici. Kratek povzetek za Občino Gorenja vas - Poljane:

- Število prebivalcev občine: 7.541; članov knjižnice: 2.284 (30,3 %).
- Obisk za izposojajo gradiva (brez prireditev in čitalnice): 35.202, od tega Gorenja vas: 22.027, Poljane: 11.244, Sovodenj: 1.931.
- Izposoja gradiva na dom: 139.573, od tega Gorenja vas: 89.236, Poljane: 42.283, Sovodenj: 8.054.
- Zaloge gradiva: 35.370, od tega Gorenja vas: 20.807, Poljane: 11.819, Sovodenj: 2.744.
- Sredstva občine za knjižnično dejavnost na prebivalca: 13,35 evra.

Projekt Družinsko branje

V mesecu juniju zaključujemo četrto leto projekta Družinsko branje. Zato vas vabimo, da pohitite z izpolnitvijo nagradnih kupončkov in se oglasite v knjižnici, kjer boste prevzeli nagrado. Ob zaključku projekta pripravljamo predstavo Pika Nogavička in gusar Val, ki bo v četrtek, 6. junija, ob 18. uri na mladinskem oddelku (Nama) v Škofji Loki. Povabljeni.

Bernarda Buh

4. sezona DRUŽINSKEGA BRANJA
(zaključna prireditev)

**PIKA NOGAVIČKA IN GUSAR VAL
POTOVANJE NA OTOK ZAKLADOV**

Zavod Enostavno prijatelji
MLADINSKI ODDLEK
na Nami (Škofja Loka)
četrtek, 6. 6. 2019, ob 18. uri

Odprtje slikarske razstave
NAGAJIVO SLIKANJE

Mali slikarji iz OŠ Ivana Tavčarja Gorenja vas
Mala slikarska skupina pri KUD Trata Gorenja vas
mentorica Jana Rojc

Razstavni prostor Krajevne knjižnice Gorenja vas
četrtek, 13. 6. 2019, ob 18. uri

Bralni kotiček

ZA ODRASLE

Urška in Andrej Stritar: Z OTROKI V GORE – Družinski izleti (založba Sidarta)

V razširjeni in temeljito posodobljeni izdaji prvega slovenskega družinskega vodnika je opisanih 83 izletov po vsej Sloveniji. Vodnik je namenjen vsem, ki bi radi lepoto gora in narave delili z otroki ali pa se sami podali na lažji izlet.

Vsak izlet je opremljen s preglednim reliefnim zemljevidom ali skico, ki služi predvsem temu, da si lažje ustvarimo predstavo o poteku poti. Navedene so naravne in kulturne znamenitosti v bližini, kar lahko služi kot koristen namig za popestritev ture.

Kratke zgodbe, zanimivosti, legende in pesmice, ki se navezujejo na posamezne izlete, so namenjene tako odraslim kot otrokom: prvim kot navdih za pripovedovanje, drugim pa kot dodatna motivacija.

ŠČEPEC REŠITVE (več avtoric) (založba Jaso in glasno)

To je knjiga, ki so jo mnogi poimenovali »začimbna biblija«. Razkrila vam bo zdravilne moči in podala napotke za pravilno uporabo 30 začimbnic, s katerimi lahko uspešno rešimo številne težave.

Z začimbami lahko zmanjšamo tudi potrebo po različnih kemikalijah v hiši. Nekatere

uspešno odganjajo muhe in komarje, druge opravijo z molji, tretje preprečujejo nastanek plesni ali jih lahko celo preženejo s stene.

In zakaj o vsem tem vemo tako malo? Zakaj danes uporabljamo manj začimb kot kadar koli prej? Zakaj jih je industrija izgnala iz hrane in jih nadomestila s pogosto škodljivimi kemikalijami? Čas je, da tudi na tem področju stopimo korak nazaj (ali naprej) – k sebi in k naravi. Prihranili si bomo veliko težav in veliko denarja ter si pridobili nova spoznanja o razsežnostih stvarstva, ki nas obkroža.

E. H. Radinger: MODROST VOLKOV

Ljubi svojo družino, skrbi za tiste, ki so ti zaupani, nikdar ne obupaj in nikoli se ne prenehaj igrati – to so življenjska vodila volkov, ki empatično skrbijo za ostarele in poškodovane člane tropa, ljubeče vzgajajo naraščaj, v igri pa znajo pozabiti na vse naokoli.

V knjigi Modrost volkov nemška specialistka za volkove, Elli H. Radinger, pripoveduje napete zgodbe o čutu za družino, zaupanju, potrpljenju, zmožnosti vodenja, pazljivosti, pozornosti, soočanju z neuspehi ali smrtjo. Razkriva osupljiva, do zdaj neznana spoznanja o življenju volkov in zatrjuje, da bi bili volkovi verjetno boljši ljudje od nas. Volkovi namreč razmišljajo, sanjajo, načrtujejo, se med seboj inteligentno sporazumevajo – pri tem pa so nam bolj podobni kot katero koli drugo bitje. Podobnosti avtorica vidi predvsem glede

ključnih vrednot in socialnih struktur. Po drugi strani pa tudi ni zanemarljiva osebna odločitev avtorice, da zapusti varno službo in se preizkusi v povsem novem okolju.

ZA MLADE IN NAJMLAJŠE

Pilkey: PASJI MOŽ (strip)

Nove dogodivščine najbolj slavnega super policaja s pasjo glavo! V času teme in brezupa, ko napadajo vedno novi nenaavadni podležji, je lahko edini rešitelj en in edini Pasji mož! V novih epizodah se spoprime z zlobnimi kosmatinci in sklepa nova zavezanstva ter z bistroumnostjo in čekani ohranja red v domačem mestu.

S. Pregelj: ZGODBE S KONCA KAMENE DOBE: Deček Brin

Zbirka Zgodbe s konca kamene dobe je namenjena bralcem konca prvega ter tistim v drugem bralnem obdobju. Primerna je tudi za oklevajoče bralce drugega in tretjega bralnega obdobja. Tematika življenja koliščarjev je predstavljena skozi ravno prav napete zgodbe dečka Brina. Posebna odlika knjig v tej zbirki so dodatki, kjer so razloženi posamezni pojmi iz tistega časa in navedeni viri, ki dokazujejo, da so zgodbe ustvarjene na podlagi pravih zgodovinskih dejstev. Ilustracije Jureta Engelsbergerja s črno-belo govorico dopolnjujejo zgodbe in dopuščajo domišljiji mladih bralcev prosto pot.

Naš odnos do kulturne dediščine in krajine na Poljanskem v splošnem

V tej številki nadaljujem razmišljanje Poljanca, navezanega na domačo zemljo, o kulturni dediščini in krajini v splošnem. V prejšnji številki sem pisal o poseljevanju in načinih gradnje nekoč; danes bo v ospredju gradnja v sodobnem, individualno usmerjenem času, oprli pa se bomo tudi na strokovna, objektivna (večtisočletna) merila o 'lepem' v arhitekturi.

Foto: Uroš Gantar

Smo se kot skupnost za doseganje boljše kakovosti bivanja zmožni nasloniti na objekte kulturne dediščine?

Danes nimamo več časa in volje za skupno odločanje na vasi. Skoraj vsaka družina je zmožna preživeti sama in brez pomoči sosedov, gradimo večje stavbe in tudi več kot v preteklosti. Individualizem nas sili, da zgradimo večjo hišo z bolj razmetanimi okni in predvsem bolj kričečo barvo fasade, kot je pri sosedih, vsak gospodar in gospodinja si želi, da bi nam 'cokel' krasil kamen porfido, v preteklosti neznačilen za naše kraje.

Vsak bralec, vključno z menoj, pa pri sebi gotovo ve, kaj je eden izmed glavnih težav za takšno netrajnostno razmišljanje pri umeščanju gradnje v naravno okolje: ego. Arhitekti, ki se s to problematiko ukvarjajo na dnevni bazi, temu rečejo »kolektivno pomanjkanje čuta za estetiko v naših krajih«.

Kakšna merila upoštevati pri gradnji?

Krivda pa ni vsa pri investitorjih, saj stvari tudi sistemsko (še) niso urejene. V poplavi nasprotujočih si mnenj je težko ohraniti preglednost nad celoto. Naj za primer sistemske neurejenosti podam sprehod čez pokrito brv v Gorenji vasi. Brv je v okolico postavljena skladno in s kritino 'špičak' ter lepim sosledjem ostrejši z objekti v ozadju, gledano z levega bregu Poljanske Sore, učinkuje celovito. Medtem ko je na brvi lesena ograja, imamo na zelo majhnem območju ob cesti nekaj različnih vzorcev 'rostfrei' ograje. Konseruatorji na Zavodu za varstvo kulturne dediščine se strinjajo, da je neznatna na mostovih za naše kraje tudi štirikapna streha. Na kratki vožnji od Žabje vasi do Trebije lahko na brveh opazujemo samo dvokapne strehe. Pogled z brvi proti cerkvi nam krasita cerkev in Posavčeva domačija, obe skladno obnavljani in vzdrževani. Tudi Kalarjeva domačija se naslanja na obstoječo skladnost. Če pa se ozremo naokoli, zlasti čez nasprotni breg Poljanske Sore, opazimo nepregledno množico različnih stilov. Vmes se najdejo hiše, ki so same

zase 'lepe', a ne pašejo v lokalno okolje. Podobno velja za marsikatero slovensko vas. Koliko nas je že kdaj pomislilo, da bi se pri oblikovanju zunanosti svoje hiše naslonili na skladen objekt v sosedstvu, mogoče celo na objekt kulturne dediščine, smo se pri izgledu fasade posvetovali s kakšnim (pravi) strokovnjakom ali vse že sami vemo?

Lepotni dodatki nekdanj vsak s svojim namenom

Merila za objektivno ocenjevanje lepega v arhitekturi so razvili že grški filozofi v antiki. Po njihovem mnenju je bila lepa tista hiša, ki je imela posamezne stavbne člene sestavljene v harmonično celoto z upoštevanjem sorazmerij in proporcij, ki so jih prepoznali v naravi. Dr. Živa Deu je v svoji knjigi Obnova stanovanjskih stavb na slovenskem podeželju (2004) zapisala, da lepota hiše temelji na kompoziciji, ki posamezne stavbne dele in skozi čas spreminjajoče likovne dodatke sestavlja v harmonično celoto z upoštevanjem simetrije, ritma in drugih skladnih proporcij, ki izhajajo iz narave, človeka ter človeku prilagojenih mer in razmerij.

Človeško oko skoraj nezavedno prepozna lepoto, ko jo vidi. Na hišah nas pritegnejo urejenost stavbnih členov, skladna razmerja, simetrija, ritem, fasadne barve in tudi poudarjeni detajli. Okenska odprtina pride veliko bolj do izraza v primeru obrobjenja s 'simsi' ali pa polkni. Šivani robovi vogalov hiš niso samo lepi, ampak tudi dajejo vtis varne, dobro grajene hiše, line v zatrepu nas spominjajo na polpretekli čas, ko so bila ostrejša hiš še prezračevana. Vhodni portal, za družino v preteklosti najbolj pomenljiv stavbni člen, je s svojo mogočnostjo in svetostjo že povedal velik del zgodbe prebivalcev v hiši in mimoidočim sporočal, da skrben gospodar daje veliko tudi na lepoto hiše. Lepotni dodatki niso bili lepi sami po sebi, ampak so večinoma imeli svoj namen in zgodbo. V sedanjem okolju je h kriteriju lepega potrebno

Članek iz prejšnje številke je dosegel zeleni odziv in s skupnimi močmi bralcev smo ugotovili točnejše lokacije kozolcev. Enojni stegnjeni kozolec z zidanimi stebri je stal pr' Grosli v vasi Rovte v Selški dolini blizu smučišča Stari vrh. Dvojni vezani kozolec z lesenimi stebri pa še zdaj stoji pr' Šaruc v Hotovljah. Za pojasnila se zahvaljujem družini pr' Žirovc na Hotavljah.

dodati še medsebojno arhitekturno usklajenost znotraj kulturne krajine. Vsakomur je jasno, da živo rumena fasada ne sodi v krajino s pretežno neznimi zemeljskimi toni fasad. Razumljivo je tudi, da bi hiša z vidno moderno betonsko konstrukcijo rušila tihožitje sredi skupine zidanih in lesenih hiš. Težje pa razumemo, da je videz objektov povezan z narodno identiteto.

Ohranimo kulturno dediščino – gradnik slovenske identitete

Dr. Živa Deu (2004) je glede novih idej, povezanih s tehničnim in likovnim razvojem, našla štiri možnosti: zavržemo nove zamisli, sprejmemo nove zamisli in zavržemo stare, stare in nove zamisli združimo v nepovezan skupek ali pa poskušamo poiskati skladno celoto novih in starih zamisli pri gradnji. Katera izmed štirih naštetih možnosti je okoljsko najmanj ustrezna, ni potrebno posebej poudarjati. Sam sem mnenja, da je dolgoročno treba najbolj reprezentativne predstavnike kulturne dediščine na vsak način ohranjati; gre namreč za izredne gradnike slovenske identitete, večina ljudstva pa bi se morala truditi staro in novo skladno povezati v celoto. V sedanjem času so namreč zahteve po uporabnosti objektov drugačne kot v preteklosti. Zaradi drugačnih, bolj modernih metod sušenja v kmetijstvu tudi (obloženi) kozolci žal verjetno ne bodo več v tolikšni meri krasili krajine. Dodal bi še razmišljanje dr. Andreja Pogačnika iz leta 1999: »Skladnost objektov, geografskega okolja in narave je vrednota, ki povezuje dediščino preteklosti in modrost sedanosti«. V naslednji številki se bomo od teorije usmerili še k motivaciji za načrtovanje boljše sedanosti in prihodnosti življenja na Poljanskem.

Uroš Gantar (tel. št.: 040/304-257)

Foto: Uroš Gantar

Več stoletij stara lična kmečka hiša pr' Klemenu v Jazbinah je predstavljala dom že številnim generacijam, preživela je tudi požig celotne vasi leta 1945.

Odprtje občinskega pohodnega kroga

Pohodnikov nista pregnala ne dež ne sneg

Na praznično soboto 27. aprila se je kljub muhastemu vremenu zbralo lepo število pohodnikov na vsakoletnem odprtju pohodne sezone občinske pohodne poti, ki je bilo letos že četrtrič zapored.

Tokrat so pot začeli na Sovodnju pred okrepčevalnico Košanc. Tam jih je, še v vedrem vremenu, v imenu občine pozdravil Anton Debeljak ter na kratko predstavil celoten pohodni krog in jim razdelil kartončke in zemljevide. Pozdravil jih je tudi predsednik domačega Planinskega društva (PD) Sovodnj Lovro Telban. Po okrepčilu z dobrotami, ki jih je postregla Razvojna agencija Sora, so krenili po poti Pod Osojnico proti Pagonovi domačiji. Ob prihodu do cerkve sv. Janeza Nepomuka v Novi Oselici je že začelo deževati, zato so tam vedrili. Ker

je bilo na voljo dovolj pokritega prostora, so si lahko medtem privoščili malico. Z dežniki so nadaljevali po poti križevega pota do ceste na Kladje ter do italijanske karavle, kjer se nahaja žig pohodne poti. Do koč na Ermanovcu sta jih spremljala dež in sneg. Misel na vremenske tegobe so tam pregnali z ocvirkovco in čajem, ki ju je omogočila občina, ter s pokušino sirov s kmetije Leskovec iz Stare Oselice. Pohodnike so z zaigranim prizorom iz časov rapalske meje in kontrabanta prijetno presenetili učenci sovodenske podružnične šole, Milka Burnik pa jim je

Foto: arhiv Antona Debeljaka

Pohodniki so letos odprli sezono občinskega pohodnega kroga 27. aprila. Prehodili so del trase v okolici Sovodnje. Na sliki pod kočjo na Ermanovcu.

predstavila zgodovino te meje in življenje ob njej na tem koncu. Skozi Miklavžovo grapo so se pohodniki spustili do izhodišča na Sovodnju.

Kartončke za zbiranje žigov pohodnega kroga se brezplačno dobi v gostilni Jager, prav tako tudi zemljevid. Vsak pohodnik, ki prehodi celotno pot in zbere vse žige v kartonček, lahko tam prevzame tudi nagrado, ki jo sponzorira občina. Letos je to mala potovalna prva pomoč, primerna za v nahrbtnik. Pa še nekaj statistike: v preteklih treh letih je pohodne kartončke dvignilo več kot 1250 pohodnikov, preko 350 jih je pot prehodilo več kot enkrat, en pohodnik pa je krog prehodil že sedemkrat. Najstarejši pohodnik je bil star 89 let. Kot je povedal Anton Debeljak, se po krogu podajo tudi posamezni pohodniki iz tujine.

Jure Ferlan

Radioklub Marmor Hotavlje

‘Elektrificirali’ tekmovalno lokacijo na Ermanovcu

Aktivnosti radioamaterjev so bile v zadnjem času usmerjene predvsem v elektrifikacijo tekmovalne lokacije na Ermanovcu in odpravljanje posledic, ki jih je pustila zima.

»Po vseh težavah in zapletih smo napajanje rešili s pomočjo sončnih celic, kar je pogoj tudi za delovanje vseh ostalih naprav. Tako smo sedaj samozadostni in neodvisni od javnega omrežja,« je zadovoljen Dejan Novak, predsednik kluba.

»Na lokaciji trenutno deluje FM/DMR-repetitor, ki pokriva Poljansko dolino in se tudi širše lepo dopolnjuje z radioamaterskim omrežjem ostalih repetitorjev v Sloveniji.« Obenem so postavili tudi panoramsko kamero, vremensko postajo in (testno) internetni prehod za vremenske balone.

»Upam, da bo čim prej zaživela tudi prenovljena spletna stran, kjer bodo ti podatki dostopni vsem,« pojasnjuje Novak.

»Za nas je to velika pridobitev, saj vemo, da zaradi razgibanosti terena in sorazmerne oddaljenosti ostalih repetitorjev (Kobla, Mohor, Vojsko, Krim, Krvavec ...) težko vzpostaviš zvezo samo z ročno VHF/UHF-postajo. To se je pokazalo tudi ob zledolomu, ko smo morali postavljati repetitorje. V bodoče upam, da bo finančno stanje dovoljevalo, da se stvari še nadgradijo in izboljšajo, saj bomo v primeru potreb le tako lahko hitreje in bolje pomagali vsem, ki bodo našo pomoč potrebovali,« še dodaja Novak, ki se obenem zahvaljuje vsem, tako članom kot nečlanom društva, ki so pri delih pomagali.

P. N.

Foto: arhiv Radiokluba Marmor Hotavlje

Člani Radiokluba Marmor Hotavlje so tekmovalno lokacijo na Ermanovcu opreмили s sončnimi celicami.

Na krilih glasbe

Učenci naše občine, ki obiskujejo Glasbeno šolo Škofja Loka, so se aprila predstavili na dveh dobro obiskanih koncertih.

Foto: arhiv KD dr. Ivan Tavčar Poljane

Nastop učencev Glasbene šole Škofja Loka v Poljanah

17. aprila so učenci Glasbene šole Škofja Loka v sodelovanju in soorganizaciji s Kulturnim društvom dr. Ivan Tavčar Poljane nastopili v dvorani Kulturnega doma v Poljanah. Med nastopajočimi so bili tudi učenci glasbene šole, ki prihajajo iz naše občine, in sicer: Nika Justin

in Domen Oblak (pihalni orkester in trobilni kvintet) ter Neža in Lucija Peternej (duo flauta in kitara). Polni dvorani poslušalcev so se predstavile komorne skupine s pihali in trobili, program pa je sklenil Pihalni orkester šole pod mentorstvom Alojza Kompana, ki je zasedbo

v šolskem letu 2014/2015 tudi ustanovil. »V orkestru trenutno sodeluje 41 učenec oddelka pihal, trobil in tolkal od 2. razreda dalje.«

V Škofji Loki obeležili 70-letnico šole

Glasbena šola Škofja Loka se v pomladnem času škofjeloški publiki vsako leto predstavi tudi z letnim koncertom v Kristalni dvorani Sokolskega doma. »Letošnji koncert je potekal 24. aprila v posebej slavnostnih barvah kot eden izmed pomembnejših dogodkov v sklopu praznovanja 70-letnice delovanja naše šole,« je povedal Železnik. »Kot solisti pevci in instrumentalisti so nastopili učenci vseh oddelkov, obiskovalci so lahko prisluhnili tudi kitarškemu, harmonikarskemu in godalnemu orkestru, z dvema točkama so se predstavile učenke baleta, program pa so zaokrožile skladbe za različne komorne zasedbe in priložnostne pevsko-instrumentalne zasedbe učencev nauka o glasbi.« Na dogodku so nastopili naslednji učenci in učenke iz naše občine: David Omejc (klavir), Nika Justin (klarinet), Marija Omejc (klavir), Zala Ažbe (orgle), Domen Oblak (tuba) in Jera Benedičič (violončelo).

V okviru prireditve so objavili še glasbeni natečaj z naslovom Na krilih glasbe, s kratkimi intervjuji v obliki kratkega filma pa posebej izpostavili učenke, ki bodo v naslednjem letu glasbeno izobraževanje nadaljevale na srednji stopnji.

K. Z. B.

Nove orgle v Lučinah

Predstavitve in koncert ob blagoslovu

V lučinski cerkvi so lani začeli z vgradnjo novih orgel, ki so zdaj tudi ustrezno uglašene in jih pri obredih že uporabljajo. Sredi junija bo še uradni blagoslov s spremljevalnimi dogodki.

Foto: Stanislav Bizovičar

V Lučinah bodo 15. junija blagoslovili nove orgle v cerkvi sv. Vida.

V soboto, 15. junija, po maši, ki bo ob 19. uri, bosta orgle predstavila izdelovalec Boštjan Černe in dr. Matjaž Ambrožič, ki je na ljubljanski škofiji zadolžen za nadzor – torej, da so orgle ustrezne glede na prostor, da so ustrezno uglašene in podobno. Sledil bo orgelski koncert Antona Potočnika, ki je izredni profesor na ljubljanski Akademiji za glasbo.

Blagoslov orgel bo v nedeljo pri maši ob 10. uri, ki jo bo vodil ljubljanski nadškof in metropolit Stanislav Zore.

Nove orgle, za katere so večji del sredstev prispevali župljani, so nadomestile dotrajane, ki so jih vgradili leta 1908, to je kmalu po izgradnji cerkve sv. Vida.

M. B.

ZAHVALA

Spoštovani gospod dr. Danilo Bevk!

»Vsak cvet šteje ...«

Zahvaljujem se vam za vaš uvodni članek v Podblegaških novicah, ki ste ga posvetili moji hčerki, vaši učiteljici, pokojni Manici Krek.

Lepo ste napisali. Manica bi članek z veseljem prebrala. Zajeli ste probleme današnjega časa, preprosto, razumljivo, dokazljivo, berljivo. Na potezi je človek.

Če je moja hčerka vsaj majhen delček pripomogla k ozaveščenosti pomena varstva narave pri številnih generacijah šolskih otrok, ki jih je učila, bomo njeno izgubo nekoliko lažje prenesli. Pomaga nam tudi dejstvo, da ste številni njeni učenci ohranili spomin na njeno delo. HVALA.

Z lepimi željami vas zelo pozdravljam, voščim obilo uspehov pri vašem plemenitem delu in kličem OZDRAVIMO NAŠ PLANET!

Dolenje Brdo, 23. aprila 2019

Andrej Bolčina

Letalci upajo na lepo vreme

V prejšnji številki Podblegaških novic smo objavili povabilo Društva letalcev Kragulj na meddruštveno pika tekmo Slajka 2019. V obeh predvidenih terminih izvedba tekmovanja zaradi slabega vremena ni bila mogoča. Letalci s Sovodnja stavijo na nov termin – 25. maj ter upajo, da jim bo vreme tokrat prizaneslo. V primeru slabega vremena bo tekmovanje teden dni kasneje, in sicer 1. junija. Dodatne informacije so na voljo pri Jožetu Revnu na telefonski številki 031/213-386. Lepo vabljeni tako tekmovalci kot gledalci.

L. R.

Slabo vreme organizatorjev ne ustavi

Planinski društvi Gorenja vas in Škofja Loka sta 12. maja letos že trinštiridesetič vabili na tradicionalni pohod na Blegoš, ki so ga v meglo, dež in nizke temperature zavili ledeni možje. Slovesnost so zato pripravili kar v koči.

43. tradicionalni pohod na Blegoš organizatorji pripravijo ob vsakem vremenu. Letos so pohodnike poleg vetra in dežja pričakale še precej nizke temperature.

Na harmoniko je mimogrede na željo prisotnih zaigral Roman Kavčič, nastopile so Šefle: Ana Potočnik, Tanja Štibelj, Brigita Klemenčič – dekleta, ki jih je ustvarjanje ob glasbi povezovalo v vrtno.

S skladbo iz muzikala Mamma Mia v poljanskem narečju so se predstavili člani planinskega krožka gorenjevaške osnovne šole, ki so obenem tudi pevci mladinskega pevskega zbora. Njihova mentorica Neža Erznožnik je na Blegošu ob sončnih vzhodih iskala navdih za priredbe Abbinih pesmi.

Ne le za navdih, včasih je ob izjemnih vremenskih razmerah Blegoš povod tudi za sprejemanje odgovornih odločitev in strumnih dejanj organizatorjev. A Blegoš je Blegoš, najsibo obsijan s sončnimi žarki ali pa pokrit z belo kapo in ječeč od nizkih temperatur ... »Ne more biti zmeraj samo lepo vreme. Organizatorji smo vsega navajeni, prav nič nas ne odvrne od tega, da vas ne bi pohodnikov počakali tu ob koči, morda samo z nekoliko okrnjenim programom,« je zbrane nagovoril Rafael Krvina, predsednik PD Gorenja vas, ki je pohodnikom jubilentom podelil priznanja.

Slavnostna govornica je bila Lucija Kavčič, direktorica Zavoda Poljanska dolina. Omenila je, da je bil Blegoš velik navdih tudi našemu pisatelju Ivanu Tavčarju, ki ga omenja v prenekaterem svojem delu, tudi v Cvetju v jeseni. Izpostavila je pohodno pot Cvetje v jeseni iz Poljan na Blegoš ter vse povabila na organiziran pohod v avgustu, saj je lanski zaradi slabega vremena odpadel. Obenem je spomnila še na druge dogodke, ki so povezani s Tavčarjem, predvsem v luči letošnjih praznovanj 100-letnice Visoške kronike, zaključila pa s hudomušnimi utrinki pohodniških potepanj svoje družine.

Četudi obiskovalcev letos ni bilo veliko, so vsaj tisti, ki so Blegoš ob tradicionalnem pohodu obiskali, dokazali, da za planince z ustvarjalnim navdihom vreme ni razlog, da se ne bi podali na pot. Ob koči so pod šotorom lahko prejeli nov vpis v knjižico, si dali izmeriti sladkor in krvni tlak ter se spustili po zipline.

Bilo je toplo, prijetno, domače ..., tako, kot je običajno med pohodniki, ki so navajeni hoditi skupaj in se zanesti eden na drugega na planinskih poteh.

Damjana Peternejl

Gasilci na Rebru prižgali kres

Na kresovanju na Rebru, vzpetini nad podružnično šolo Sovodenj, se je na predvečer prvega maja zbralo približno sto krajanov s Sovodnja in iz okoliških vasi. Že vse od leta 1998 kresovanje pripravlja PGD Sovodenj, ki bdi tudi nad požarno varnostjo.

Kot je povedal njihov predsednik Mitja Pavšič kres vsako leto postavijo iz ostankov starih podrtih delov streh, kot so tramovi in opaži. »Da ne bi imeli zadosti materiala za postavitve kresa, se ni bati, saj nas krajani obvestijo, kje bo les na voljo. Tako za odvoz do prireditvenega prostora kot tudi ročno postavitve kresa poskrbimo v društvu.« Gasilci gredo velikokrat tudi sami na pomoč vaščanom, ko podirajo katerega od starejših objektov ali menjajo ostrešje.

Največji kres, ki so ga postavili, je imel obseg 6 x 6 metrov, v višino pa je meril več kot 7 metrov. V preteklih letih so imeli čast, da so ga prižgali župan, župnik, predsednik krajevne skupnosti, zadnja leta pa za to poskrbijo kar gasilci sami. V neposredni bližini postavijo še drog s slovensko zastavo, ne manjkata pa niti dobra hrana in pijača ter glasba.

Lidija Razložnik

Foto: Mitja Pavšič

Nekoliko manj obiskovalcev kot lani, a odlično vzdušje

Foto: arhiv PGD Poljane

Prostovoljno gasilsko društvo (PGD) Poljane je tudi letos pripravilo tradicionalno prvomajsko kresovanje na Visokem. Povedali so, da je bilo letos obiskovalcev nekaj manj kot lani, a zato niso bili z dogodkom nič manj zadovoljni. Ansambel Hozen-tregarji je z glasbo

pripravil odlično vzdušje, člani društva pa so pomagali pri pripravi prostora ter postavitvi kresa in z delom na sami prireditvi. Predsednik Damjan Vidmajer se ob tej priložnosti vsem članom in članicam zahvaljuje za pomoč in jih vabi znova prihodnje leto, ko bodo poljanski gasilci spet varno prižgali kres.

K. Z. B.

Drugi Skor kres

V Turističnem društvu Gorenja vas so pred društvenimi prostori pripravili že drugi Skor kres. Dogodek, na katerem so se zbrali člani društva z družinami in prijatelji, je namenjen druženju in zabavi. »To je tudi priložnost, da se pogovorimo o stanju v občini – kaj bi bilo na

Foto: Tanja Gabrovec

področju turizma potrebno spremeniti, obnoviti oziroma čemu nameniti več časa,« je pojasnila predsednica društva Lea Gabrovec, ki je še povedala, da razmišljajo, da bi dogodek naslednjič organizirali na Trgu Ivana Regna v Gorenji vasi.

L. R.

Za Manco Dolinar je bila to najboljša sezona doslej

Čeprav je smučarska sezona že za nami, pa ne moremo prezreti uspehov, ki so jih mlade smučarke in smučarji iz Občine Gorenja vas - Poljane osvojili v letošnji sezoni. Po rezultatih je najbolj izstopala Manca Dolinar iz Podgore, ki je bila v skupni razvrstitvi državnega prvenstva v veleslalomu odlična druga.

Foto: osebni arhiv

Manca Dolinar z osvojenimi odličji

Letošnja smučarska sezona je bila za Manco najbolj uspešna doslej, saj je osvojila tri srebrna odličja v slalomu in štiri bronaste medalje v veleslalomu, enkrat pa je bila v tej disciplini četrta. To ji je prineslo skupno tretje mesto v seštevku obeh disciplin na regijskem tekmovanju. Na državnem prvenstvu v veleslalomu pa je sestavila cel komplet medalj in v skupnem seštevku postala druga najboljša smučarka v državi v kategoriji U12, to je cicibank do 12 let.

Manca je smučanje začela trenirati povsem slučajno, skupaj s sosedom, nato pa sta se ji postopno predvsem z namenom druženja in ukvarjanja s športom na svežem zraku pridružili še mlajši sestri Ajda in Eva. Tudi onidve sta letos v kategoriji U10 že dosegali dobre rezultate. Usklajevanje šolskih obveznosti in smučarskih treningov ji ne povzroča težav in redno opravlja vse obveznosti. Pri tem ji veliko pomagajo sošolci, od katerih lahko prepiše

manjkajočo snov, in učitelji. Sicer ima Manca trikrat tedensko treninge v telovadnici, ki jih – čeprav so kdaj naporni – rada obiskuje, letos pa so v Smučarskem klubu Poljane pod vodstvom trenerja Mihe Ribariča opravili tudi več kot 70 dni treningov na snegu, poleg tega je bilo veliko tudi tekem. Zimski del leta ima Manca tako kar zapolnjen z dejavnostmi. V delu leta, ko ni smučanja in ji ostane kakšna ura prostega časa, pa ga najraje preživi v kuhinji s kuhalnico v roki pri peki tort in slaščic. Čas si krajša tudi z igranjem kitare, poleti pa je kopanje v bazenu ali Sori njen najljubši odklop.

V smučanju uživa in najraje ima trdo, ledeno podlago, saj pravi, da je ta hitrejša in med vratici lažje vozi po svoji liniji, kot da jo premetava med luknjami, ki hitro nastanejo na mehki podlagi. Kaj pa ji je poleg novih prijateljev, s katerimi se v smučarski ekipi dobro razumejo in s katerimi preživi veliko časa, smučanje še dalo? »To je organiziranost, samostojnost in dobro upravljanje s časom, kadar je po šoli in popoldanskem treningu na snegu treba nadoknaditi še zamujeno snov v šoli,« pa doda mami Jasmina. Pomembno vlogo pri rezultatih in dobri pripravljenosti Mance in njenih sester na treninge in tekme pa ima tudi oče Peter, ki redno skrbi za servisiranje številnih parov smuči svojih punc. Poškodb do zdaj na srečo ni imela, razen odlomljenega zoba, ki je posledica delovne vneme na treningu. Ji je pa ta izkušnja dala še drug pogled na poklic zobozdravnice in tako le še utrdila njeno željo, da bo to njen poklic, ko odraste. Kakšni pa so njeni načrti za prihodnjo smučarsko sezono? Te bo izoblikovala čez poletje, ko se bo začela pripravljati na tekmovanje v starejši kategoriji smučark, starih do 14 let. Vso srečo in veliko uspeha na športni poti Manci želimo tudi v uredništvu Podblegaških novic.

Tina Dolenc

Obeta se ponovno fotografiranje vseh vaščanov Hotavelj

Letos mineva 10 let, odkar je bilo na Hotavljah izvedeno fotografiranje vseh vaščanov. Ob tem jubileju se bomo v jesenskem času vaščani Hotavelj ponovno zbrali skupaj ter izvedli projekt, ki se bo zapisal v zgodovino.

V preteklosti so se ljudje zavedali, da je videz na fotografiji zelo pomemben, zato so za to priložnost vedno izbrali svoja najboljša oblačila ter se primerno uredili. Tudi Hotaveljci se zavedamo, da so fotografije izredno pomemben in neprecenljiv arhivski vir, zato se bomo na ta dogodek še posebej dobro pripravili.

Ker gre za organizacijsko zahteven projekt, upamo, da se boste v začetku letošnje jeseni vsi vaščani Hotavelj pozitivno odzvali na vabilo, upoštevali želje organizatorja ter s svojo pozitivno energijo pomagali izdelati lepe fotografije. Poleg skupinskih fotografij posameznih vaških območij bomo skušali izvesti tudi fotografiranje članov društev, kmetov, članov interesnih dejavnosti in podobno. O vseh podrobnostih boste obveščeni po pošti.

Turistično društvo Slajka Hotavelj

Takole so se Hotaveljci postavili pred objektiv pred desetimi leti. Letos jeseni bodo fotografiranje ponovno izvedli.

Sezona prelomnic

V sezoni 2018/19 se je znotraj sekcije FBK Polanska banda, ki deluje pod okriljem ŠD Poljane, zgodilo kar nekaj prelomnic. Najprej velja omeniti dvojno krono članic, ki so obranile lanski pokalni naslov, ob tem pa so postale še državne prvačkinje. Ženska ekipa je pod vodstvom Mateja Mesca ugnala ljubljansko Olimpijo z izidom 4 : 1 v zmagah.

V moški kategoriji so se člani prvič pomerili v ponovno ustanovljeni ligi skupaj z avstrijskimi ekipami, v t. i. International Floorball League (IFL). Žal so tekmovalje končali že v polfinalu, kjer je bil boljši kasnejši prvak, škojfelški Insport. Ista ekipa je bila prevelik zalogaj tudi v 1. slovenski floorball ligi, kjer je članska ekipa že petič zapored ostala pred zadnjo stopničko.

V mladinskih tekmovanjih smo letos nastopali v kategorijah U9, U11, U13 in U16. V najmlajši kategoriji je imel vaditelj Nejc Šega zaradi številčne udeležbe kar dve ekipi, saj treninge obiskuje okrog 30 otrok. Ena izmed ekip se je uvrstila tudi na zaključni turnir v Kranjski Gori, kjer je zasedla nevhvaležno četrto mesto, medtem ko je bila druga ekipa malce manj uspešna. Tudi v kategoriji do 11 let je Sašo Bizjak pripeljal ekipo na zaključni turnir, kjer so osvojili tretje mesto. Bronasto odličje je osvojil tudi David Oblak z ekipo do 13 let, za ekipo do 16 let pa je bila konkurenca letos premočna.

Člani v dvorani Poden v Škofji Loki, kjer so na državnem prvenstvu osvojili 2. mesto.

Med najpopularnejšimi športnimi panogami

Poleg udejstvovanja na igrišču velja omeniti tudi nekaj novosti. Prva so vsekakor novi športni dresi, saj so bili prejšnji že precej dotrajani. Anžetu Šnebergerju se ob tej priložnosti zahvaljujemo za oblikovanje.

Prvič v zgodovini kluba smo člani zaigrali v novozgrajeni dvorani v Gorenji vasi. Poleg možnosti za treninge smo dobili tudi nove ograde in nove gole. Na ta način se bo floorball zagotovo še bolj približal domačinom ter mogoče pritegnil tudi kakšnega novega člana.

V izdelavi je tudi nova spletna stran, ki bo kmalu dobila končno podobo, že sedaj pa smo aktivni na družabnih omrežjih.

Vsega zgoraj naštetega pa zagotovo ne bi bilo brez Občine Gorenja vas - Poljane in ostalih sponzorjev (Libela, Fitnes center AS'Fit, Taverna Petra, Norik d.o.o., Optiweb, A-kvick d.o.o., Gostilna Na Vidmu, Fatpipe Slovenija), ki so nam priskočili na pomoč.

Veseli nas predvsem dejstvo, da floorball ostaja eden izmed bolj popularnih športov v Poljanski dolini, tako med moškimi kot ženskami in še posebej med najmlajšimi. O popularnosti tega športa pa prav gotovo največ pove turnir Švicbol Poljane, ki bo letos že 14. po vrsti in bo potekal 1. junija na zunanjem igrišču OŠ Poljane.

Miha Pustavrh

Kam maja in junija 2019?

- Od 17. maja dalje: **Ogled muzejskih zbirk na dvorcu Visoko ob sobotah, nedeljah in praznikih od 9. do 19. ure.** Ogled možen tudi v času odprtja Kavarne Visoko. Organizira: Zavod Poljanska dolina. Dod. inf.: Lucija Kavčič, lucija.kavcic@poljanskadolina.com, tel. št.: 031/720-573.
- 25. maj ob 9.30: **Turnir v pospešenem šahu za pokal Poljanske doline Minervo 2019.** Gasilski dom Idrija. Organizira: ŠD Poljane. Dod. inf.: sah.poljane@gmail.com, tel. št.: 041/799-770.
- 25. maj ob 9. uri: **12. Srečanje starodobnih kolesarjev v Škofji Loki.** Organizira: Društvo Rovtarji.
- 25. maj ter 1. in 8. junij od 10. do 13. ure: **Ustvarjalne delavnice na dvorcu Visoko.** Organizirata: Zavod O in Zavod Poljanska dolina. Dod. inf.: Lucija Kavčič, lucija.kavcic@poljanskadolina.com, tel. št.: 031/720-573.
- 25. maj od 11. do 17. ure: **Dan odprtih vrat vremenskega radarja z vodenimi ogledi na Pasji ravni.** Organizirata: KD Črni Vrh in ARSO.
- 31. maj ob 11. uri: **Slovesnost ob uradnem odprtju Kavarne Visoko.** Organizirata Občina Gorenja vas - Poljane in Zavod Poljanska dolina. Dod. inf.: Lucija Kavčič, lucija.kavcic@poljanskadolina.com, tel. št.: 031/720-573.
- 31. maj–2. junij 2019: sodelovanje z Društvom umetnikov Škofja Loka pri izvedbi likovne kolonije Iveta Šubica v Šubičevi hiši v Poljanah.
- 1. junij ves dan: **ŠvicBol Poljane, 14. turnir v floorballu na zunanjem igrišču pri OŠ Poljane.** Organizira: FBK Polanska banda.
- 1. junij ob 10. uri: **Redno mesečno vodenje po utrdbi na Golem vrhu.** Predhodne prijave niso potrebne. Zezelene so čelne svetilke ter primerna obleka in obutev. Cena vodenja: 5 €. Organizira: Zavod Poljanska dolina. Dod. inf.: Lucija Kavčič, lucija.kavcic@poljanskadolina.com, tel. št.: 031/720-573.
- 7. junij ob 21. uri: **Skok v poletje v Industrijski coni Todraž.** Organizira: Klub študentov Poljanska dolina. Dod. inf.: Mitja Oblak, 041/817-981.
- 7. junij ob 19.30: **Premiera dramatizacije Visoške kronike v poljanskem narečju v Kulturnem domu Poljane.** Na ogled še: 8. junija ob 19.30 ter 9. junija ob 19.00. Organizira: KD dr. Ivan Tavčar Poljane. Dod. inf.: Andrej Šubic.
- 8. junij ob 10. in 11. uri: **Žive slike v Šubičevi hiši.** Organizirajo: Šubičeva hiša, Zavod O in Zavod Poljanska dolina. Dod. inf.: Lucija Kavčič, lucija.kavcic@poljanskadolina.com, tel. št.: 031/720-573.
- 8. junij od 8. do 12. ure: **Tržnica kmetijskih izdelkov in pridelkov na Trgu Ivana Regna v Gorenji vasi.** Organizira Razvojna agencija Sora. Dod. inf.: Kristina Miklavčič, kristina.miklavcic@ra-sora.si, tel. št.: 04/506-02-25.
- 9. junij ob 19. uri: **Dramatizacija Visoške kronike v poljanskem narečju v Kulturnem domu Poljane.** Organizira KD dr. Ivan Tavčar Poljane. Dod. inf.: Andrej Šubic.
- 14. do 16. junij od 10. do 19. ure: **Festival družin, Tavčarjev dvorec Visoko.** Organizira: Zavod Iskreni.net. Dod. inf.: Igor Vovk, tel. št.: 051/422-990.
- 20. junij: **Izlet: Sevnica.** Organizira Društvo upokojencev za Poljansko dolino Gorenja vas. Informacije in prijave pri društvenih poverjenikih.
- 21. junij ob 19. uri: **Visoška kronika na prostem na Visokem v izvedbi SNG Drama.** V primeru slabega vremena bo predstava v OŠ Poljane. Organizira KD dr. Ivan Tavčar Poljane.
- 22. junij ob 10. uri: **Odprtje razstave Voda, vir življenja.** Organizator: KD Deteljica, dod. inf.: Vida Šubic, vida.subic@gmail.com, tel. št.: 051/244-856.
- 22. junij od 12. do 18. ure: **Kolesarska dirka po Sloveniji.**
- 23. junij ob 12. uri: **Meddruštveno srečanje v Novi Oselici.** Organizira Društvo upokojencev Sovodnj. Informacije in prijave pri društvenih poverjenikih; Alojz Bajt, alojz.bajt@siol.net, 031/307-193.
- 23. junij ob 17. uri: **Tradicionalna gasilska veselica s srečelovom z Ansambлом dveh dolin pri podružnični šoli v Javorjeh.** Organizira PGD Javorje. Dod. inf.: Igor Alič, predsednik@pgd-javorje.si, tel. št.: 051/202-224.

Foto meseca

Kar trije fotografi se podpisujete pod posnetke, ki jih objavljamo v tej številki,

Da je očak Blegoš še kako priljubljena točka, priča posnetek Valerije Oblak, ki ga je naslovila V objemu domačega hribčka. Marjeta Štucin se je na Kovšakovem griču na Kladju na lep pomladni dan naužila pogleda na okoliške hribe in na dolino Gorenje vasi. Žan Podobnik, ki se v prostem času rad ukvarja s fotografijo, pa je poslal kar nekaj zanimivih fotografij, odbrali smo črno-belo, na kateri je ujet trenutek na travniku.

Vsem najlepša hvala! Vsi, ki bi želeli z nami v prihodnji številki podeliti lepe motive, ujete trenutke, spomine, vabljeni, da nam jih pošljete na: podblegaske.novice@gmail.com.

Uredništvo

Foto: Valerija Oblak

Foto: Žan Podobnik

Foto: Marjeta Štucin

Foto: Marjeta Štucin

IVAN TAVČAR — JERNEJ LORENČI

VIŠOŠKA KRONIKA

Višoška kronika se vrača domov
na Visoko ob 100. obletnici izida
romana Ivana Tavčarja Višoška kronika.

DRAMA

SLOVENSKO MARIČINO GLEDALIŠČE DRAMA LJUBLJANA

predstava na prostem

Dvorec VISOKO pri Poljanah

PETEK, 21. junij 2019, ob 19.00

prodaja vstopnic **eventim.si**
PRODaja VSTOPNIC

Organizacija:

Glavni sponzorji:

MC Medicor

Medijska partnerstva: